

สุภาพองค์การโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

นายกรรณา ไชยสงโท

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2549

The Organizational Health of Schools under Surin Town Municipality

Mr. Karuna Shaisongtho

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2006

หัวข้อการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ	สุภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
ชื่อและนามสกุล	นายกรุณา ไชยสงโท
แขนงวิชา	บริหารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.นรา สมประสงค์

คณะกรรมการสอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นรา สมประสงค์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จำลอง นักฟ้อน)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
คั่นคว่ำอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
วันที่ เดือน พ.ศ.

ชื่อการศึกษา **คั่นคว้ออิสระ** สุขภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
ผู้ศึกษา นายกรรณา ไชยสงโท **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.นรา สมประสงค์ ปีการศึกษา 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับสุขภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ และ(2) เปรียบเทียบสุขภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน จำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพองค์การ มีค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับสุขภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับสมบูรณ์ดี (2) เมื่อเปรียบเทียบสุขภาพองค์การ โรงเรียน จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมมีสุขภาพองค์การไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มิติด้านการติดต่อสื่อสารและด้านขวัญในการปฏิบัติงาน โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ สุขภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาล

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง สุขภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง สุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.นรา สมประสงค์ อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาตรวจสอบ ให้คำแนะนำแนวทางการแก้ไข และปรับปรุงมาตั้งแต่ต้น จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระสำเร็จได้ด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณ ท่านอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.จำลอง นักฟ้อน ที่กรุณาให้คำแนะนำ แนวทางการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพองค์การ โรงเรียน และขอขอบพระคุณ อาจารย์แขนงวิชา บริหารการศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในระหว่าง การศึกษา จนสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ เจ้าของงานวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพองค์การทุกท่านที่ผู้วิจัยได้นำผลงาน มาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

นอกจากนี้ข้าพเจ้าได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากครอบครัวด้วยดีตลอดมา จนทำให้ การศึกษาค้นคว้าอิสระสำเร็จจุล่งด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ขออุทิศเพื่อเป็นกุศลแด่บิดา มารดา บุพการี ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน และขอมอบไว้เพื่อประโยชน์สำหรับการศึกษา สำหรับผู้สนใจตลอดไป

กรุณา ไชยสงโท

พฤษภาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
สภาพองค์การ	9
มิติสภาพองค์การ	15
การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลเมืองสุรินทร์	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	52
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับสภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสุขภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาล เมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา.....	62
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	66
สรุปการวิจัย	66
อภิปรายผล	68
ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	76
ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสุขภาพองค์การ โรงเรียน ค่าความเที่ยงแบบสอบถาม เพื่อการวิจัยสุขภาพองค์การ โรงเรียน.....	77
ข สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูล	87
ค โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างและจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม.....	89
ง โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างและจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	91
ประวัติผู้ศึกษา.....	103

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 มิติสุขภาพของโรงเรียนจำแนกตามระดับและหน้าที่	14
ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยตามประเภทการจัดการ การศึกษาของโรงเรียน	46
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	52
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การ โรงเรียน โดยรวมและรายด้าน	53
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การด้านการกำหนด เป้าหมาย จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา	54
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสุขภาพองค์การ ด้านบูรณาภาพของ สถาบัน จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา	55
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การด้านการติดต่อสื่อสาร จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา	56
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การด้านภาวะผู้นำ ฉันท์เพื่อร่วมงาน จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา	57
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสุขภาพองค์การ ด้านการเป็นผู้นำ ทางวิชาการ จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา	58
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสุขภาพองค์การ ด้านการมุ่งเน้น วิชาการ จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา	59
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสุขภาพองค์การ ด้านขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา	60
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสุขภาพองค์การ ด้านการจัดกิจกรรม สนับสนุนการเรียนการสอน จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา	61
ตารางที่ 4.11 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสุขภาพองค์การ โรงเรียน จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา	62
ตารางที่ 4.12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเกี่ยวกับมิติสุขภาพองค์การ โรงเรียน จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษาโดยรวมและรายด้าน	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.13 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้านการติดต่อสื่อสารจำแนก ตามประเภทการจัดการศึกษา	65
ตารางที่ 4.14 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้านขวัญใจ การปฏิบัติงาน จำแนกตาม ประเภทการจัดการศึกษา.....	65

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 ระดับโครงสร้างการบริหารของโรงเรียน.....	12
ภาพที่ 2.2 มิติสุขภาพของโรงเรียนจำแนกตามระดับหน้าที่	14

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่มนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมตามปกติ เพื่อกระทำกิจกรรมร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายทำให้เกิดเป็นองค์การขึ้น ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีทั้งองค์การขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ องค์การจะมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ (อรุณ รักธรรม 2536 : 62) 1) วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการก่อตั้งองค์การเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมหรือผลผลิตขององค์การ 2) โครงสร้าง (Structure) มีการจัดแบ่งหน่วยงานภายในตามหลักความชำนาญเฉพาะ มีการกำหนดอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ภายในองค์การ 3) กระบวนการปฏิบัติงาน (Process) หมายถึง แบบอย่างหรือแบบแผนที่จะต้องยึดเป็นหลักในการปฏิบัติงาน 4) บุคคล (person) ซึ่งองค์การต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลทั้งในองค์การและบุคคลภายนอกด้วย

โรงเรียนถือเป็นองค์การประเภทหนึ่ง (Blau and Scott, 1962 : 51, อ้างถึงใน อรุณ รักธรรม 2536 : 70) กล่าวคือ เป็นองค์การทางการศึกษา หรือเป็นองค์การประเภทบริการ และเป็นองค์การที่ซับซ้อน (Complex Organization) องค์การหรือโรงเรียนเป็นเสมือนร่างกายของมนุษย์ ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากสภาวะกา รปฏิบัติงานในโรงเรียน กับการทำงานของระบบต่างๆ ในร่างกายที่ประกอบด้วยระบบหายใจ ระบบหมุนเวียนโลหิต ระบบการย่อยอาหารตลอดจนระบบขับถ่ายใน แต่ละระบบ ก็จะมีอวัยวะต่างๆ ทำหน้าที่โดยตัวมันเอง ในลักษณะการทำงานตามรูปแบบของเทคนิคเข้าระบบ โดยมีปัจจัยหรือตัวป้อน เข้าไปในร่างกาย อาทิ อาหาร อากาศ พลังงานต่างๆ เพื่อไปสู่กระบวนการในการทำงาน หากอวัยวะต่างๆ ทำงานอย่างมีสมรรถภาพ ก็จะทำให้ระบบต่างๆ สามารถทำงานได้อย่างสอดคล้อง ประสานสัมพันธ์กัน ก่อให้เกิดผลที่ดีคือ ความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ รวมถึงการดำรงชีวิตที่ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และมีความต้านทานต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ (พรณี สุวดี: 2537 อ้างถึงใน วรณี หิรัญญกร 2546 : 2)

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาที่สำคัญอย่างยิ่ง เพื่อพัฒนาสมรรถภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่รับผิดชอบ

จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนให้ครบถ้วน มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความสามารถขั้นพื้นฐาน เพื่อการดำรงชีวิตและเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศ

โรงเรียนจึงเป็นองค์กรและเป็นระบบที่รับเอาตัวป้อนจากสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ได้แก่ 1) ทรัพยากรบุคคล อันประกอบด้วยผู้บริหาร ครู นักเรียน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ตลอดจนตัวแทนจากผู้ประกอบการ ตัวแทนจากชุมชนและตัวแทนจากภาครัฐ 2) ทรัพยากรด้านการเงิน 3) ทรัพยากรอื่นๆ ที่มีใช้ตัวเงิน ได้แก่ ที่ดิน อาคาร วัสดุ ครุภัณฑ์ เป็นต้น และ 4) ข้อมูลสารสนเทศ ปัจจัยตัวป้อนนี้เพื่อเข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนแล้ว ก็จะได้ผลผลิตออกมาเป็นผลผลิตที่เกี่ยวกับผู้เรียน ผลผลิตที่เกี่ยวกับผู้สอน และผลผลิตอื่นๆ (ทองอินทร์ วงศ์โสธร : 2536 อ้างถึงใน ประทีป สังข์แก้ว 2545 : 1)

ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นองค์กรที่เป็นระบบ และมีภารกิจสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ในการพัฒนามนุษย์ได้มีศักยภาพนั้น โรงเรียนจะต้องมีบุคลากรและผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ มีการบริหารจัดการที่ดีเป็นระบบ จัดกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสม รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน (ประทีป สังข์แก้ว : 2545 : 2)

จากที่กล่าวมาแล้ว จึงเห็นได้ว่า สุขภาพองค์กร มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการบริหารจัดการในองค์กร โดยเฉพาะในสถานศึกษา เพราะผลผลิตทางการศึกษา หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนที่จะส่งผลต่อเนื่องไปในอนาคต มิใช่ผลผลิตที่จะแสดงตัวเลข กำไร ขาดทุน การบริหารจัดการเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ จึงต้องอาศัยองค์กรที่มีสุขภาพสมบูรณ์ที่สุด ทำให้ผู้วิจัยสนใจและได้วิจัยในเรื่องนี้ เนื่องจากโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ เป็นองค์กรที่บริหารจัดการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นชุมชนเมือง ภายใต้นโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยและผู้บริหารท้องถิ่นที่มีการปรับเปลี่ยนนโยบายไปตามยุคสมัย หรือวิสัยทัศน์ของคณะผู้บริหาร แต่ละชุด โดยจะศึกษาวิจัยถึงระดับการปฏิบัติหน้าที่ของระบบต่างๆ เกี่ยวกับสุขภาพองค์กร (Organizational Health) โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ว่ามีสุขภาพองค์กรการปฏิบัติงานของโรงเรียนในระดับใด โดยจำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับต่างๆ ผลที่ได้จะใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลให้มีสุขภาพองค์กรที่สมบูรณ์ต่อไป

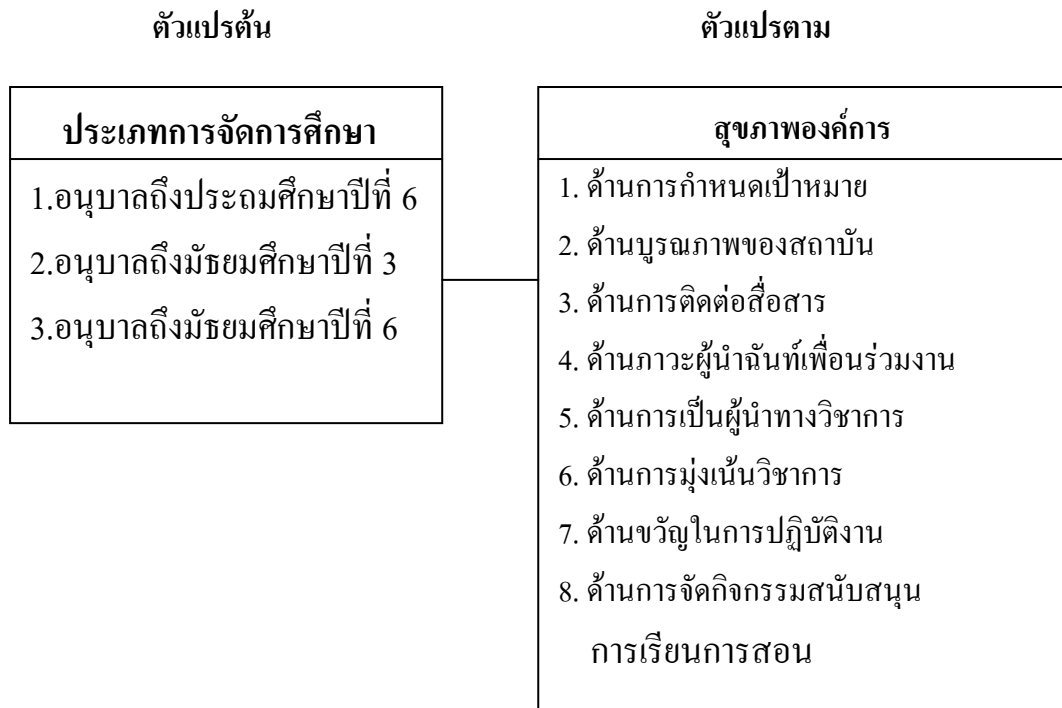
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับคุณภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์

2.2 เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เกี่ยวกับคุณภาพองค์การโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ ใช้ตัวแบบระบบสังคมของพาร์สันส์ (Parsonian Model) เพื่อวิเคราะห์ระบบงานขององค์การที่ต้องควบคุมระดับภารกิจ 3 ระดับ ได้แก่ระดับสถาบัน ระดับการจัดการ และระดับเทคนิค ซึ่งองค์การมีหน้าที่ตามระบบของสังคมคือ 1) การปรับตัว (Adaptation) ให้เข้ากับระบบภายนอก 2) การบรรลุวัตถุประสงค์ (Goal Attainment) 3) การบูรณาการ (Integration) สร้างสรรค์และแก้ปัญหา 4) การรักษาแบบแผน (Latency pattern maintenance) ประกอบกับ แนวคิดเรื่องคุณภาพองค์การของมายส์ (Matthew Miles, 1973) และการศึกษาคุณภาพโรงเรียนโดยฮอยและเฟลด์แมน (Hoy and Feldman, 1987) ที่ใช้ทฤษฎีระบบสังคมของพาร์สันส์เป็นตัวแบบ และผลงานวิจัยของพรณี สุวตติ (2537) ซึ่งได้ศึกษาตามแนวคิดของมายส์ และฮอยและเฟลด์แมน ได้กรอบแนวคิดการวิจัยมิติคุณภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาและผลงานวิจัยของ ชำนาญ ทัดมาลี (2542) จำนวน 8 มิติ ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมาย 2) บุคลากรของสถาบัน 3) ภาวะผู้นำฉันท์เพื่อนร่วมงาน 4) การติดต่อสื่อสาร 5) การเป็นผู้นำทางวิชาการ 6) การมุ่งเน้นวิชาการ 7) ขวัญในการปฏิบัติงาน 8) การจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

สุขภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนจำแนกตามประเภทการจัดการศึกษาต่างกัน แตกต่างกัน

5. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยสุขภาพองค์การโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีประชากร กลุ่มตัวอย่าง และตัวแปร ที่ศึกษาดังนี้

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 131 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จาก 3 โรงเรียน นำมากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 97 คน การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มอย่างง่าย

5.2 ตัวแปรที่จะศึกษา

5.2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ สถานภาพของโรงเรียน ได้แก่ ประเภทการจัดการศึกษาของโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

- 1) จัดการศึกษาระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6
- 2) จัดการศึกษาระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3
- 3) จัดการศึกษาระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6

5.2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ สุขภาพองค์การโรงเรียน ประกอบด้วยมิติสุขภาพองค์การ 8 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการกำหนดเป้าหมาย
- 2) ด้านบูรณาภาพของสถาบัน
- 3) ด้านการติดต่อสื่อสาร
- 4) ด้านภาวะผู้นำอันดีเพื่อนร่วมงาน
- 5) ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 6) ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ
- 7) ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน
- 8) ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 สุขภาพองค์การ (Organization Health) หมายถึง สภาพขององค์การที่เกิดจากสถานะการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่สำคัญของระบบสังคม 4 ประการ คือ 1) การปรับตัว 2) การบรรลุเป้าหมาย 3) การบูรณาการสร้างสรรค์ 4) การรักษาระเบียบแบบแผนขององค์การทำให้องค์การมีความพร้อมที่จะคงอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ ในระบบสังคมได้อย่างเหมาะสม สามารถที่จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง ให้องค์การมีการพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน

6.2 สุขภาพองค์การสมบูรณ์ดี หมายถึง ความสามารถในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายภายใต้การจัดการ การตัดสินใจและการสื่อสารที่ดี มีการร่วมคิดร่วมทำ ช่วยเหลือซึ่งกัน

และกัน บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข มีความสามารถจัดการกับปัญหาที่มาคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้องค์การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และพัฒนาการก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

6.3 สุขภาพองค์การไม่สมบูรณ์ หมายถึง การบริหารงานขององค์การไม่เกิดผลสำเร็จ เกิดสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ขึ้น ขาดความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน องค์การขาดความมั่นคงและไม่มีพัฒนาการก้าวหน้า

6.4 โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ หมายถึง โรงเรียนที่บริหารจัดการโดยเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนเทศบาล 1 “สุรินทร์วิทยาคม” 2) โรงเรียนเทศบาล 2 “วิรัชศึกษา” และ 3) โรงเรียนเทศบาล 3 “เทศบาลอนุสรณ์”

6.5 ประเภทการจัดการศึกษา หมายถึง โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ที่จัดการศึกษา 3 ประเภท ได้แก่ 1) ประเภทที่จัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) ประเภทที่จัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 3) ประเภทที่จัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

6.6 การวัดสุขภาพองค์การโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ หมายถึง การวัดสถานะการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานด้วยมิติ 8 ด้าน ตามระดับภารกิจและความรับผิดชอบของโรงเรียน 3 ระดับ คือ ระดับสถาบัน ระดับการจัดการ และระดับเทคนิค

6.6.1 ระดับสถาบัน (Institution Level) ประกอบด้วยมิติที่เกี่ยวข้องระหว่างโรงเรียนกับสภาพแวดล้อมรวมทั้งพลังชุมชนและกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อโรงเรียน ได้แก่

1) **การกำหนดเป้าหมาย** หมายถึง ระดับสถานะการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนที่คาดหวังหรือกำหนดให้เป็นสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามภารกิจหลักของโรงเรียนและใช้เป็นกรอบที่สามารถควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2) **การบูรณาการของสถาบัน** หมายถึง ระดับสถานะการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนที่มุ่งให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการ มีความเข้มแข็งสามารถปรับตัวและคงไว้ซึ่งเป้าหมายของโรงเรียน โดยปราศจากการแทรกแซง

6.6.2 ระดับการจัดการ (Managerial Level) ประกอบด้วยมิติที่เกี่ยวข้องระหว่างโรงเรียนกับความสามารถในการบริหารโรงเรียนตามภารกิจและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่

1) **การติดต่อสื่อสาร** หมายถึง ระดับสถานะการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้สึนึกคิดเจตคติ ตลอดจนอารมณ์และการกระทำต่าง ๆ ที่ผู้บริหารและคณะครูมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและความร่วมมือที่จะปฏิบัติภารกิจให้บรรลุตามเป้าหมาย

2) *ภาวะผู้นำอันดีเพื่อนร่วมงาน* หมายถึง ระดับสถานะการปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่มุ่งเน้นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ร่วมงานเพื่อความร่วมมือกันปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย

3) *การเป็นผู้นำทางวิชาการ* หมายถึง ระดับสถานะการปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนที่มุ่งเน้นการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการเพื่อให้งานหลักของโรงเรียนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

6.6.3 ระดับเทคนิค (Technical Level) ประกอบด้วยมิติที่เกี่ยวข้องระหว่างโรงเรียนกับความสามารถของบุคลากรในโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนให้อยู่ในสภาพที่พึงประสงค์ได้แก่

1) *การมุ่งเน้นวิชาการ* หมายถึง ระดับสถานะการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนด้านการบริหารงานวิชาการที่มุ่งเน้นให้โรงเรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และมีลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2) *ขวัญในการปฏิบัติงาน* หมายถึง ระดับสถานะการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนด้านความรู้สึกที่แสดงออกถึงการยอมรับ การเชื่อฟังและการมีศรัทธาต่อผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน รวมถึงความรับผิดชอบ ความพึงพอใจ และความเต็มใจในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

3) *การจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน* หมายถึง ระดับสถานะการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนที่ร่วมมือกันจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนในหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์กว้างขวางมากขึ้น

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งจะได้รับประโยชน์ดังนี้

7.1 ทราบระดับสภาพองค์การ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ในแต่ละมิติและโดยภาพรวม

7.2 ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการสอน สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7.3 ผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการในการวางแผนการกำหนดนโยบายและการบริหารโรงเรียนในสังกัดให้บรรลุผลตามภารกิจ หน้าที่รับผิดชอบ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ จึงได้ศึกษาทฤษฎี แนวคิดของนักวิชาการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา หนังสือราชการ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสภาพองค์การ และได้รวบรวมเพื่อเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

1. สภาพองค์การ
 - 1.1 ความหมาย
 - 1.2 แนวคิดและทฤษฎี
2. มิติสภาพองค์การ
 - 2.1 ด้านการกำหนดเป้าหมาย
 - 2.2 ด้านบุรณภาพของสถาบัน
 - 2.3 ด้านการติดต่อสื่อสาร
 - 2.4 ด้านภาวะผู้นำอันที่เพื่อนร่วมงาน
 - 2.5 ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ
 - 2.6 ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ
 - 2.7 ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน
 - 2.8 ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน
3. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลเมืองสุรินทร์
 - 3.1 ความสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3.2 การจัดการศึกษาท้องถิ่น
 - 3.3 แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 3.4 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 3.5 การบริหารจัดการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สุขภาพองค์การ

1.1 ความหมาย

คำว่า “สุขภาพองค์การ” (Organization Health) มาจากคำว่า “สุขภาพ” (Health) และคำว่า “องค์การ” (Organization) แต่ละคำมีความหมายสรุปได้ดังนี้

คำว่า “สุขภาพ” (Health) มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530 (2534:540) ได้บัญญัติความหมายของสุขภาพ หมายถึงความสุข ปราศจากโรค ความสบาย ความมีอนามัยดี

สุขภาพ ตามคำจำกัดความขององค์การอนามัยโลก หมายถึง สุขภาวะ (well being) ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางใจและทางสังคม อันเป็นเรื่องที่กว้างขวางและครอบคลุม มิใช่เป็นแต่เพียงโรค ยาและโรงพยาบาลอย่างที่เข้าใจกันแคบๆ สุขภาพขึ้นอยู่กับอันตรกิริยาระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งด้านหนึ่งมากำหนดมิติแห่งมนุษย์ เช่น สันฐาน ร่างกาย สมอง ความคิด ความเชื่อ พฤติกรรม อีกด้านหนึ่งมีผลทำให้สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง ดังนั้นมนุษย์จะมีสุขภาวะหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสมดุลระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมว่ามีมากน้อยเพียงใด (ประเวศ วะสี 2543 อ้างถึงใน นคร แสงนิล 2545 : 9)

โดยสรุป สุขภาพ หมายถึง สภาวะของร่างกาย จิตใจที่สมดุลสมบูรณ์พร้อมและมีประสิทธิภาพ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บหรือทุพพลภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยปกติสุข

คำว่า “องค์การ” (Organizational) มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สมพร สุทัศน์ีย์ (2542: 56) ได้ให้ความหมายขององค์การไว้ว่า หมายถึง หน่วยงานทางสังคมที่มีบุคลากรตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาร่วมกันทำงานและร่วมตัดสินใจแก้ปัญหา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน

ภรณ์ กิริ์ติบุตร (2529: 4) ได้สรุปไว้ว่า องค์การเป็นระบบสังคมที่มีชีวิต ซึ่งมีความต้องการบางอย่างอยู่ในสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่องค์การจำเป็นต้องตอบสนองเพื่อความอยู่รอด หรือเพื่อทำงานต่อไปได้

เจริญผล สุวรรณโชติ (2530:142-148) ได้สรุปความหมายขององค์การไว้ว่า

- 1) องค์การ คือ ที่รวมของมนุษย์ที่เข้ามาอยู่ร่วมกันเพื่อทำกิจกรรมบางอย่างที่มีวัตถุประสงค์หลายๆ อย่างหรืออย่างเดียว
- 2) มนุษย์ที่เข้ามาอยู่ร่วมกันต่างก็ต้องพึ่งอาศัยซึ่งกันและกัน ต่างก็ทำกิจกรรมของตนเองเพื่อส่วนรวม และต่างก็มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

3) การที่มีปฏิสัมพันธ์กันนี้ จะต้องกระทำกันอย่างมีระเบียบแบบแผน โดยตั้งอยู่บนรากฐานหรือข้อตกลงที่บุคคลในสังคมหรือองค์กรนั้นยอมรับร่วมกัน

4) บุคคลแต่ละคนที่อยู่ในองค์กรต่างก็มีวัตถุประสงค์ ของตนเองด้วยกันทั้งสิ้น แต่ผลของวัตถุประสงค์นั้น สามารถที่จะสนองวัตถุประสงค์ขององค์กร และบุคคลนั้นก็จะต้องที่จะให้องค์กรได้สนองผลตอบแทน เพื่อให้ตนเองได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตนได้กำหนดเอาไว้

5) ปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อกันในองค์กรจะต้องมีความต่อเนื่องกันไป เพื่อให้องค์กรนั้นได้สนองความต้องการของบุคคลต่างๆ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

นอกจากนี้ พิทยา หาญพรหม (2543:15-16) ได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของ “องค์กร” (Organizational) ไว้ดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ (2536: 5) ให้ความหมายขององค์กรว่า หมายถึง รูปแบบของการทำงานของมนุษย์ที่มีลักษณะการทำงานเป็นกลุ่ม มีการประสานงานกันตลอดเวลา ต้องมีการกำหนดทิศทาง มีการจัดระเบียบวิธีทำงานและการติดตามวัดผลสำเร็จของงานที่ทำอยู่เสมอ

พรณี สุวดี (2537: 31) ได้สรุปความหมายขององค์กรจากแนวคิดของนักวิชาการทางการบริหารไว้ว่า องค์กรหมายถึงหน่วยทางสังคม (Social Unit) อย่างหนึ่งที่เกิดจากการรวมเอากระบวนการความสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์กรตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งได้กำหนดและยอมรับโดยสังคมอย่างมีระบบ มีแบบแผนมีอาณาเขตความสัมพันธ์เฉพาะตัวและมีกรรมวิธีที่จะเสริมสร้างทำนุบำรุงรักษาทรัพยากรบุคคล รวมทั้งทรัพยากรอื่นๆ เพื่อให้สมาชิกในองค์กรดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้

โดยสรุปจากความหมายทั้งหมดที่กล่าวมา องค์กร หมายถึงกลุ่มบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมกันดำเนินการใดๆอย่างมีแบบแผน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ดังนั้น เมื่อนำคำว่า “องค์กร” (Organizational) และคำว่า “สุขภาพ” (Health) มารวมกันเป็น “สุขภาพองค์กร” (Organizational Health) มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พรณี สุวดี (2537 อ้างถึงใน นคร แสงนิล 2545:10) ได้สรุปความหมายของสุขภาพองค์กรว่า หมายถึงสภาพขององค์กรที่เกิดจากสภาวะการปฏิบัติงานตามภารกิจและความรับผิดชอบขององค์กร ซึ่งสามารถตอบสนองตามหน้าที่สำคัญของระบบสังคม 4 ประการ คือการปรับตัว การบรรลุเป้าหมาย การบูรณาการสร้างสรรค์ การรักษาระเบียบแบบแผนขององค์กร ทำให้องค์กรมีความพร้อมที่จะคงอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมและสภาวะการณ์ต่างๆในระบบสังคมได้อย่างเหมาะสม สามารถที่จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงให้องค์กรมีการพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน

วรรณิ โจนพร (2544: 27) ได้ให้ความหมาย “สุขภาพองค์กร” (Organizational Health) หมายถึง สภาพของสถานศึกษา ที่มีความสมบูรณ์ และความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามภารกิจและความรับผิดชอบของสถานศึกษา มีศักยภาพในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงใดๆ สามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีความมั่นคงในหน่วยงาน มีความสามารถที่จะพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน

สรุปได้ว่า สุขภาพองค์กร หมายถึง สภาพการปฏิบัติงาน ที่เป็นระบบระเบียบ มีแบบแผนที่ดีปลอดจากบริบทที่กดดันและความเครียด สามารถพัฒนาปรับเปลี่ยนไปสู่เป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล มีความมั่นคง ยั่งยืน

ดังนั้น คำจำกัดความของสุขภาพองค์กรของโรงเรียนในการวิจัยนี้ จึงหมายถึง สภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ที่เกิดสภาวะการปฏิบัติงาน ตามภารกิจและความรับผิดชอบซึ่งสามารถสนองข้อจำเป็นแห่งภาระหน้าที่ 4 ประการ คือ การปรับตัว การบรรลุเป้าหมาย การบูรณาการสร้างสรรค์และการรักษาระบบแบบแผนของสังคม ทำให้โรงเรียนมีความพร้อมที่จะคงอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมและสภาวะการณ์ต่างๆ ในระบบสังคมได้อย่างเหมาะสม สามารถที่จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนมีการพัฒนาก้าวหน้าได้อย่างต่อเนื่องยั่งยืน

1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสุขภาพองค์กร

ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2536 อ้างถึงใน ประทีป สังข์แก้ว 2545 :11-12) กล่าวว่า องค์กร เป็นระบบการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ องค์กรจึงเป็นสถาบันที่ตอบสนองความต้องการของคนในกลุ่มหรือสังคมต่างๆ ได้ และตามแนวคิดทฤษฎีระบบสังคมของพาร์สันส์ ระบบสังคม เป็นระบบของการกระทำ และการกระทำเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของระบบย่อยในโครงสร้างที่ทำหน้าที่ต่างๆ ร่วมกัน หน้าที่ของสังคม ก็คือ การประสานต่อเนื่องของกิจกรรมในระบบย่อยอันจะนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ ความเป็นสุขของคนในสังคมโดยรวมที่มีการพึ่งพาอาศัยกันซึ่งพาร์สันส์ได้กำหนดทฤษฎีระบบสังคมไว้ว่าองค์กรจะมีหน้าที่ 4 ประการ คือ

- 1) การปรับตัว (Adaptation เรียกว่า A)
- 2) การบรรลุวัตถุประสงค์ (Goal attainment เรียกว่า G)
- 3) การบูรณาการสร้างสรรค์และแก้ไขปัญหา (Integration เรียกว่า I)
- 4) การรักษาระบบแบบแผน (Latency pattern maintenance เรียกว่า L)

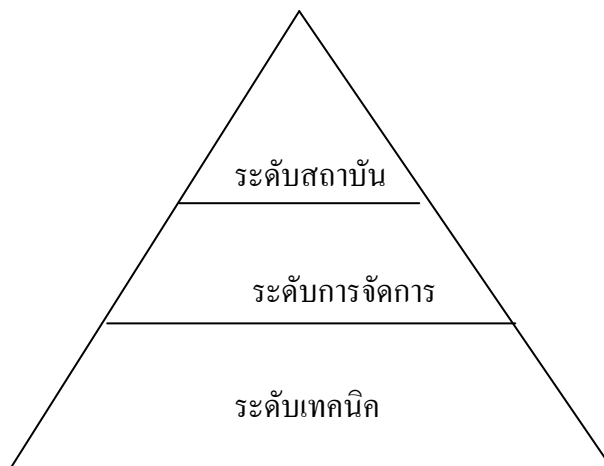
นอกจากนี้ พาร์สันส์ ได้วิเคราะห์ระบบงานขององค์กรว่า องค์กรยังต้องควบคุมระดับภารกิจหน้าที่และความรับผิดชอบโดยมีหลักสำคัญ 3 ระดับ คือ

1) ระดับสถาบัน (Institutional Level) ได้แก่ ความพยายามในการแสวงหาการสนับสนุนทางด้านทรัพยากรจากบุคคลและหน่วยงานภายนอก ประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงและหน่วยเหนือขึ้นไป หน้าที่ขององค์การระดับนี้คือ บูรณาการ (I) และรักษาระเบียบแบบแผน(L)

2) ระดับการจัดการ (Managerial Level) ได้แก่ การประสานความพยายามของบุคลากรไปสู่จุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหารระดับรองลงมา หน้าที่ขององค์การในระดับนี้ คือดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ (G)

3) ระดับเทคนิค (Technical Level) ได้แก่งานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ประกอบด้วยครูและเจ้าหน้าที่อื่นๆ หน้าที่ขององค์การระดับนี้ก็คือการปรับตัว(A)

จากแนวคิดการแบ่งองค์การเป็นสามระดับนี้เป็นที่ยอมรับและแพร่หลาย โรงเรียนสามารถแบ่งได้เป็นสามระดับ (ชำนาญ ทัดมาลี 2542: 15) คือ 1) ระดับสถาบัน ประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงและหน่วยเหนือขึ้นไป 2) ระดับการจัดการ ประกอบด้วยผู้บริหารระดับรองลงมา และ 3) ระดับเทคนิคประกอบด้วยครูและเจ้าหน้าที่อื่นๆ ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ระดับโครงสร้างการบริหารของโรงเรียน

นอกจากนี้ มายส์ (Miles:1973 อ้างถึงใน ชำนาญ ทัดมาลี 2542: 17) ได้ใช้แนวคิดสุขภาพองค์การเป็นจุดเริ่มต้นของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์การอย่างมีแผน โดยให้ทัศนะว่าวิธีการที่จะจัดการกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้มีความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยพิจารณาจากกิจกรรมต่างๆที่ทำงานร่วมกับองค์การให้น่าอยู่ น่าทำงาน หรืออย่างน้อยที่สุดให้มีการดำเนินงานในส่วนต่างๆขององค์การอย่างเป็นระบบ

ฮอยและเฟลด์แมน (Hoy and Feldman, 1987) ได้ใช้ทฤษฎีระบบสังคมของพาร์สันส์เป็นตัวแบบในการศึกษาสุขภาพของโรงเรียน แนวคิดที่ใช้เป็นกรอบในการศึกษาคือ โรงเรียนที่มีสุขภาพดี เป็นโรงเรียนที่ทุกระดับมีการประสานสอดคล้องกันทั้งระดับเทคนิค ระดับการจัดการ และระดับสถาบัน โรงเรียนสามารถตอบสนองเชิงเครื่องมือ (instrument) และความต้องการเชิงการแสดงออก (expressive) ได้อย่างดี ขณะเดียวกันก็สามารถต่อสู้กับความกดดันภายนอกและระดมพลังเพื่อทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

พรณี สุวัตถิ (2537) ได้นำแนวคิดของ มายส์ ฮอย และคณะมาศึกษาตามแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีระบบสังคมของ พาร์สันส์ วิเคราะห์สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อสร้างเครื่องมือวัดสุขภาพองค์การสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา โดยอาศัยมิติสุขภาพองค์การที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวกับสุขภาพองค์การประกอบด้วยมิติหรือองค์ประกอบ 8 ด้าน ภายใต้ภารกิจและความรับผิดชอบของระบบโรงเรียน 3 ระดับและหน้าที่สำคัญของระบบสังคม สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาที่พรณี สุวัตถิ ทำการศึกษาเป็นการวัดสถานะการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนด้วยมิติ 8 ด้านตามระดับภารกิจและความรับผิดชอบของโรงเรียน 3 ระดับคือ

1. ระดับสถาบัน ประกอบด้วยมิติที่เกี่ยวข้องระหว่างโรงเรียนกับสภาพแวดล้อมรวมทั้งพลังชุมชนและกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อโรงเรียน ได้แก่ มิติด้านการกำหนดเป้าหมายและด้านบูรณาภาพของสถาบัน

2. ระดับการจัดการ ประกอบด้วยมิติที่เกี่ยวข้องระหว่างโรงเรียนกับพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ มิติด้านภาวะผู้นำอันดีเพื่อนร่วมงาน ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ และด้านการติดต่อสื่อสาร

3. ระดับเทคนิค ประกอบด้วยมิติที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของบุคลากรในโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนให้อยู่ในสภาพที่พึงประสงค์ได้แก่ มิติด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้านขวัญในการปฏิบัติงานและด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน

ชำนาญ ทัดมาลี (2542 : 19) ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับองค์การและหน้าที่ของระบบสังคมจากทฤษฎีของพาร์สันส์ และงานวิจัยของพรณี สุวัตถิ (2537) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 1 จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมาย 2) บูรณาภาพของสถาบัน 3) ภาวะผู้นำอันดีเพื่อนร่วมงาน 4) การติดต่อสื่อสาร 5) การเป็นผู้นำทางวิชาการ 6) การมุ่งเน้นวิชาการ 7) ขวัญในการปฏิบัติงาน และ 8) การจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน

ประทีป สังข์แก้ว (2545:14) ได้สรุปแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสุขภาพขององค์กรว่า องค์กรเป็นระบบสังคมที่มีโครงสร้างและกระบวนการทำงานร่วมกันของคนใน องค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดและ โรงเรียนก็ถือเป็นองค์กรหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์ ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้น โรงเรียนที่ดีจะต้องมีการดำเนินงานที่ประสานสอดคล้องกัน ทุกระดับตั้งแต่ระดับสถาบัน คือความเข้มแข็งของสถาบัน ระดับการจัดการคือ ความสามารถของ ผู้บริหารโรงเรียน ระดับเทคนิคคือ การปฏิบัติงานของครู บุคลากร และผู้บริหารในโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพของโรงเรียนนั้น โรงเรียน และบุคลากรในโรงเรียนจะต้องปรับตัวให้เข้ากับระบบสังคมและสภาพแวดล้อมภายนอก โดยเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนและให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งบุคลากรใน โรงเรียนมีวัตถุประสงค์ร่วมกันมีการเคารพกฎระเบียบแบบแผนของโรงเรียนเป็นอย่างดี

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีระบบสังคมของพาร์สันส์ เป็นพื้นฐานสำคัญ ประกอบกับงานวิจัยของพรรณิ สุวดี (2537) งานวิจัยของชานาญทัตมาลี (2542) และงานวิจัยของ ประทีป สังข์แก้ว (2545) มาศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการกิจของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้มิติสุขภาพองค์กรที่ พรรณี สุวดี ได้ทำการศึกษาวิจัยไว้แล้ว ได้กรอบ แนวคิดให้ เป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมาย 2) บุรณภาพของสถาบัน 3) ภาวะผู้นำอันที่เพื่อนร่วมงาน 4) การติดต่อสื่อสาร 5) การเป็นผู้นำทางวิชาการ 6) การมุ่งเน้นวิชาการ 7) ขวัญในการปฏิบัติงาน และ 8) การจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 มิติสุขภาพของโรงเรียนจำแนกตามระดับและหน้าที่

ระดับ	มิติ	หน้าที่
ระดับสถาบัน	1. การกำหนดเป้าหมาย	การบรรลุเป้าหมาย
	2. การบูรณภาพของสถาบัน	การบูรณาการและการปรับตัว
ระดับการจัดการ	1. การติดต่อสื่อสาร	การบูรณาการและรักษาระเบียบแบบแผน
	2. ภาวะผู้นำอันที่เพื่อนร่วมงาน	การบรรลุเป้าหมาย
	3. การเป็นผู้นำทางวิชาการ	การบรรลุเป้าหมาย
ระดับเทคนิค	1. การมุ่งเน้นวิชาการ	การบรรลุเป้าหมาย
	2. ขวัญในการปฏิบัติงาน	การบูรณาการและรักษาระเบียบแบบแผน
	3. การจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน	การปรับตัว

2. มิติสุขภาพองค์การ

มิติสุขภาพองค์การทั้ง 8 ด้านที่ใช้เป็นตัวแปรในการวิจัย มีสาระสำคัญดังนี้

2.1 ด้านการกำหนดเป้าหมาย

เป้าหมาย ถือเป็นเสมือนเส้นชัยของแต่ละองค์การ สมาชิกจะต้องร่วมกันฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ นานา เพื่อไปถึงเป้าหมาย ภายใต้กระบวนการที่ได้วางแผนไว้ ซึ่งสมาชิกขององค์การ จะต้องทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้การดำเนินการประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายขององค์การ มีผู้ให้แนวคิดและความหมายของเป้าหมายขององค์การ ไว้ดังนี้

ทงอินทร์ วงศ์โสธร และคุณาวุฒิ คนฉลาด (2537 อ้างถึงใน ประทีป สังข์แก้ว 2545: 14) กล่าวว่า เป้าหมายเป็นการกำหนดว่าองค์การจะทำอะไรอย่างน้อยเพียงใด ซึ่งมีทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

ธงชัย สันติวงศ์ (2533 อ้างถึงใน พรรณี สุวดี 2537: 60) ให้ความหมายไว้ว่า เป้าหมายคือจุดปลายทางของการดำเนินงานมีทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพจะต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนชัดเจนเพื่อเป็นหลักในการนำทาง

ดริกเกอร์ (Drucker, 1944 อ้างถึงใน ประทีป สังข์แก้ว 2545: 15) ให้ความหมายว่า เป้าหมาย หมายถึง ความมุ่งหมายในอนาคตที่จะกำหนดวิธีปฏิบัติและวิธี ดำเนินงานเพื่อสนองความมุ่งหมายนั้น

พรรณี สุวดี (2537: 62) สรุปว่า เป้าหมายที่ดีควรมาจากความต้องการร่วม มกกันระหว่างสมาชิกในองค์การ มีความเหมาะสม ชัดเจนเป็นไปได้อย่างมีเหตุผล ไม่มากหรือยากจนเกินความพยายามของผู้ปฏิบัติ ตลอดจนมุ่งเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีให้แก่มวลสมาชิกขององค์การและการบริหารองค์การจะมีประสิทธิภาพมากเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับกำหนดทางทำให้เป้าหมายของบุคคลสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การหรือให้มีการขัดแย้งกันน้อยที่สุด

โดยสรุป การกำหนดเป้าหมายจึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์การ เพราะเป็นกรอบแนวทางหรือเป็นตัวชี้ทิศทางแก่สมาชิกในการปฏิบัติงานร่วมกัน ดังนั้น การวัดสุขภาพองค์การของโรงเรียนจึง มีด้านเป้าหมายเพื่อใช้วัดการทำหน้าที่ของโรงเรียน ซึ่งการกำหนดเป้าหมายการวัดสุขภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ ครั้งนี้ เป็นการศึกษาระดับสถานะการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนที่ร่วมกันกำหนด เป้าหมายคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยกำหนดขึ้นให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาของท้องถิ่น 7 ด้าน และแนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 12 ด้าน โดยเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจนปรากฏในแผนปฏิบัติการ และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของ

โรงเรียน มีความสอดคล้องตามหลักการของการศึกษา วิชาปรัชญาการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษา หลักสูตรการศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชน ตลอดจนการมุ่งเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง ดังนั้นการกำหนดเป้าหมาย จึงมีความสำคัญ เพื่อความสำเร็จขององค์การ จึงกำหนดให้เป็นมิติที่ 1 ชีวสุขภาพองค์การระดับสถาบัน ทำหน้าที่ของระบบคือ การทำให้บรรลุเป้าหมาย (G) โดยให้คำจำกัดความ หมายถึงระดับสภาวะการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนที่คาดหวังหรือกำหนดให้เป็นสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามภารกิจหลักของโรงเรียนและใช้เป็นกรอบที่ 4 สามารถควบคุมการปฏิบัติงานให้เข้าไปในทิศทางเดียวกัน

2.2 ด้านบูรณาการของสถาบัน

ชำนาญ ทัดมาลี (2542: 27) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถาบันทางการศึกษา ต้องมีอิสระในการดำเนินงาน มีความสามารถในการปรับตัว การแก้ปัญหา และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน คือ โรงเรียนต้องสร้างบูรณาการของสถาบันให้เกิดขึ้นเพื่อทำหน้าที่บูรณาการ (I) ตามหน้าที่สำคัญของระบบสังคมในระดับสถาบัน

ประทีป สังข์แก้ว (2545:37) กล่าวว่า องค์การทางการศึกษามีหลายระดับตั้งแต่ระดับกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงาน ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด วิทยาลัย โรงเรียนและสถานศึกษา ซึ่งทำหน้าที่ให้บริการ (Service) จึงถือเป็นหน่วยงานหนึ่งของสังคม เป็นแหล่งให้ความรู้ ฝึกทักษะแก่คนในสังคมหรือชุมชน ดังนั้นทั้งโรงเรียนและชุมชน จึงต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน อย่างหลีกเลี่ยงมิได้

ฟิสก์ (Fisk, 1957 อ้างถึงในพรหมิ สุวดี 2537 : 65) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นผู้นำของชุมชนจึงควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ โรงเรียนมีหน้าที่ในการอุปถัมภ์โรงเรียนด้านต่างๆ

โดยสรุปแล้ว เมื่อโรงเรียนเป็นองค์การทางการศึกษาและเป็นส่วนสำคัญของชุมชน จึงต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ เสริมสร้างทักษะ และประสบการณ์แก่ชุมชน ในขณะที่คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียน เช่นเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นแหล่งระดมทุนเป็นต้น ทำให้เกิดการดำเนินงานร่วมกันอย่างสอดคล้องเหมาะสม ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะต้องมีการประสานสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจและเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน มีความสามารถในการแก้ปัญหาและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สามารถดำเนินงานภายในโรงเรียนได้อย่างอิสระและมั่นคง เพื่อทำหน้าที่บูรณาการ (I) ตามหน้าที่สำคัญของระบบสังคมในระดับสถาบัน การวิจัยครั้งนี้จึงให้ความสำคัญในมิติการบูรณาการของสถาบัน โดยให้คำจำกัดความ

หมายถึง ระดับสภาวะการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนที่มุ่งให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการ มีความเข้มแข็งสามารถปรับตัวและคงไว้ซึ่งเป้าหมายของโรงเรียน โดยปราศจากการแทรกแซง

2.3 ด้านการติดต่อสื่อสาร

อับบราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow, 1954:180-182 อ้างถึงใน ชวรัตน์ เชิดชัย และ นรา สมประสงค์ 2536:12) กล่าวว่า มนุษย์ทำการติดต่อสื่อสารเพื่อให้เกิดผลในอันที่จะตอบสนองความต้องการแต่ละประเภท ได้แก่ 1) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physical) 2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety) 3) ความต้องการทางสังคม (Social) 4) ความต้องการยอมรับตนเอง (Self-esteem) และ 5) ความต้องการความสำเร็จสูงสุดแห่งตน (Self-actualization) นอกจากนี้ กริช สืบสนธิ์ (2538 อ้างถึงใน พิทยา หาญพรหม : 41) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการถ่ายทอดที่ไม่หยุดนิ่ง มีการรับรู้และโต้ตอบการถ่ายทอดสาระ(ข่าวสาร ข้อมูล ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก) จะเป็นไปตามทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ความสนใจ ทั้งของผู้ส่งสารและผู้รับสาร และกล่าวถึงการสื่อสารในองค์กรว่า คือกระบวนการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างบุคคลทุกระดับทุกหน่วยงานโดยมีความสัมพันธ์กันภายใต้สภาพแวดล้อม บรรยากาศขององค์กรซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนไปตามกาลเทศะ บุคคลตลอดจนสาระเรื่องราวและวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร และ กริช สืบสนธิ์ (2538 : 65-66) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการสื่อสารในองค์กรว่า มีความสำคัญต่อผู้บริหาร ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน
2. เป็นเครื่องมือในการสร้างความสัมพันธ์อันดีทั้งสองฝ่าย
3. ช่วยให้การประสานการปฏิบัติตามภารกิจบรรลุวัตถุประสงค์
4. ช่วยให้เกิดการพัฒนาและการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

ประมะ สตะเวทิน (2527 : 13-14 อ้างถึงใน ชวรัตน์ เชิดชัย และนรา สมประสงค์ 2536:8) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสาร คือ กระบวนการถ่ายทอดสาร (message) จากฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ผู้ส่งสาร (source) ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า ผู้รับสาร (receiver) โดยผ่านสื่อ (channel)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การติดต่อสื่อสารมีความสำคัญและจำเป็น เพื่อสื่อให้เกิดความเข้าใจ ทำให้องค์การดำรงอยู่ และดำเนินภารกิจต่อไปได้ ใช้ประโยชน์จากการสื่อสารได้ตามที่ควรจะเป็น สำหรับการติดต่อสื่อสารในโรงเรียนเป็นการมุ่งเน้นการสื่อความต้องการ การแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลด้านความรู้ ความคิด และทัศนคติระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง หรือระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล ภายในโรงเรียนหรือกับองค์กรอื่นๆ เพื่อให้การ

บริหารงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ หากมีปัญหาด้านการสื่อสารในโรงเรียนไม่ว่าด้านใดๆที่กล่าวแล้ว ย่อมนำความล้มเหลวมาสู่องค์กร ในการบริหารโรงเรียนจึงต้องสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย การติดต่อสื่อสารที่ดี เป็นสิ่งที่องค์กรต้องการ ผู้บริหารจะต้องสร้างความเชื่อมโยงให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถสื่อสารกันได้หลายทาง กว้างขวางและถูกต้อง รวดเร็ว การติดต่อสื่อสารที่ใช้วัชระดับสุขภาพองค์กรของโรงเรียนเทศบาลครั้งนี้เป็นการศึกษาระดับสภาวะการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนและครูในโรงเรียนที่แสดงออกถึงการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกัน ก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ตลอดจนสามารถร่วมมือปฏิบัติการกิจในโรงเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้คำจำกัดความหมายถึง ระดับสภาวะการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้สึกร่วมกันคิดเจตคติ ตลอดจนอารมณ์และการกระทำต่าง ๆ ที่ผู้บริหารและคณะครูมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและความร่วมมือที่จะปฏิบัติการกิจให้บรรลุตามเป้าหมาย

2.4 ด้านภาวะผู้นำจันท์เพื่อนร่วมงาน

ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้อื่นสามารถจูงใจด้วยวิธีต่างๆ จนเกิดมีแรงกระตุ้นให้ผู้อื่นคิด ทำ สรรหาผู้ร่วมงาน ถ้ายทอดแรงจูงใจต่อและปฏิบัติตามด้วยความยินยอมพร้อมใจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด ภาวะผู้นำจึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่ผู้บริหารจะต้องมี เพื่ออำนวยความสะดวกให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ ช่วยให้ภาระหน้าที่ของผู้บริหารสำเร็จเรียบร้อย ผู้บริหารโรงเรียนก็เช่นกัน ย่อมมีภาระหน้าที่ในการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ จึงมีผู้ให้ความหมายของ “ภาวะผู้นำ”ไว้ดังนี้

ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2523 อ้างถึงใน พิทยา หาญพรหม 2543:48) รวบรวมความหมายของภาวะผู้นำที่บุคคลต่างๆกล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำ คือ 1)ความสามารถในการชักชวนหรือชี้นำคนอื่นโดยปราศจากการใช้อำนาจ 2) กระบวนการในการใช้อิทธิพล (Influence) ต่อกิจกรรมของกลุ่มเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มและทำกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ 3) เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่ซับซ้อนและสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง 4) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผลแห่งความสัมพันธ์ก็คือบุคคลหนึ่งในช่วงเวลาหนึ่ง ต้องรับผิดชอบต่อกิจกรรมและสวัสดิการของกลุ่ม ภาวะผู้นำเกิดขึ้นเมื่อคนหนึ่งมีผลกระทบต่ออีกคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งในลักษณะที่ว่า การสั่งการให้ไปทำตามวัตถุประสงค์มาจากคนๆนี้ ความสำเร็จของการเป็นผู้นำเกี่ยวข้องกับผู้อื่นเสมอ ไม่เคยเกิดขึ้นโดยลำพัง 5) คือการกระทำใดๆที่เกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพลต่อกิจการขององค์กร เป็นการใช้อิทธิพลระหว่างบุคคลในสถานการณ์อย่างหนึ่งโดยผ่าน

กระบวนการติดต่อสื่อสารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด นอกจากนี้ นคร แสงนิล (2545: 27) กล่าวถึงภาวะผู้นำทางการศึกษาว่า หมายถึงกระบวนการของผู้นำที่จะใช้ศิลปะและอิทธิพลต่อผู้ตามให้ปฏิบัติงานให้ปฏิบัติงานที่ต้องการด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องศึกษาความเหมาะสมของแบบภาวะผู้นำที่ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่ง จะขึ้นอยู่กับสถานการณ์และบริบททางการศึกษาที่นั้นๆด้วย

ในเรื่องเดียวกันนี้ ชานาญ ทัดมาลี (2542: 21) กล่าวว่า ภาวะผู้นำอันดีเพื่อนร่วมงาน เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่มุ่งการสร้างคนและสร้างงานให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เป็นเรื่องมือสือที่จะบอกได้ว่า การบริหารโรงเรียนจะบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด เช่นเดียวกับ พิทยา หาญพรหม (2543: 51) สรุปว่า ภาวะผู้นำอันดีเพื่อนร่วมงานเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารองค์กรที่มุ่งสร้างคนและการสร้างงานให้เกิดขึ้นในองค์กร เพื่อให้้องค์การบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนด ส่วนแบบของผู้นำที่ดีและมีประสิทธิผล ภาวิดา ธาราศิริสุทธิ (2546 ภาวะผู้นำและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารการศึกษา: 42) ได้สรุปจากแนวคิดของ เรดดิน (Reddin) ว่าผู้นำที่ดีและมีประสิทธิผล 4 แบบได้แก่ 1) ผู้สอนแนะ (Developer) เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพเพราะสิ่งแวดล้อมที่เขาสร้างขึ้นช่วยพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความผูกพันทั้งที่งานและตัวหัวตนเอง แม้ว่าจะประสบความสำเร็จสูง แต่ผู้นำประเภทนี้จะพยายามพัฒนาคนทั้งที่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำ และไม่เกี่ยวข้องก็ตาม 2) ผู้นำทีม (Executive) จะส่งเสริมความพยายามสูงสุดของบุคคล ใช้คนตามความสามารถ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีความผูกพันทั้งงานและคนทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานเต็มความสามารถ 3) ผู้บุกงาน (Benevolent Autocrat) เป็นผู้นำที่มุ่งงาน มีทักษะดีเยี่ยม ในการชักนำให้ผู้อื่นทำในสิ่งที่ตัวเองต้องการ 4) ผู้คุมกฎ (Bureaucrat) เป็นผู้ปฏิบัติงานไปตามกฎเกณฑ์ แต่ไม่กระทบกระเทือนต่อขวัญของเพื่อนร่วมงาน

ดังนั้นภาวะผู้นำ (Leadership) ของผู้บริหารหรือผู้นำจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความสำเร็จหรือล้มเหลว ที่จะนำองค์กรไปให้ถึงเป้าหมาย การใช้ศิลปะ อิทธิพลหรือกระบวนการใดๆของผู้นำที่จะสร้างแรงจูงใจ ก่อให้เกิดความร่วมมือด้วยความสมัครใจ สอดคล้องกับสถานการณ์ มีปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารที่ดี ใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการ สร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่นโดยการเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ผสมผสานการเป็นผู้นำแบบมุ่งงานสูง และมุ่ง สัมพันธ์สูง

ในการศึกษามีติภาวะผู้นำอันดีเพื่อนร่วมงาน (Collegial Leadership) ครั้งนี้ เพื่อศึกษาถึง ระดับสภาวะการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูในโรงเรียน สนับสนุนให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ สร้างแรงกระตุ้นให้ครูร่วมมือกันด้วยความ

สบายใจ เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จนั้น พฤติกรรมด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนย่อมเป็นองค์ประกอบสำคัญ จึงกำหนดให้ภาวะผู้นำอันที่เพื่อนร่วมงาน เป็นอีกหนึ่งมิติเพื่อวัดสุขภาพองค์การของโรงเรียน ซึ่งเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในระดับการจัดการ (managerial level) ที่ทำหน้าที่สำคัญของระบบด้านการทำให้บรรลุเป้าหมาย (G) ของโรงเรียน โดยให้คำจำกัดความหมายถึง ระดับสภาวะการปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่มุ่งเน้นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ร่วมงานเพื่อความร่วมมือกันปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย.

2.5 ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ

งานวิชาการ เป็นหัวใจของความสำเร็จที่ทุกฝ่ายให้ความสำคัญในทางการศึกษา แม้จะมีข้อความที่จะกระตุ้นให้สังคมเกิดความตระหนักให้ความสำคัญเรื่องคุณธรรม มากกว่าวิชาการ ว่า “คุณธรรมนำหน้า วิชาตามหลัง ” ก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติแล้วโรงเรียนยังเน้นวิชาการเป็นหลัก ส่วนหนึ่งอาจมาจากความต้องการของผู้ปกครองเองที่เห็นว่า คุณธรรม สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาอยู่แล้วแม้แต่ที่บ้านของนักเรียนเอง ดังนั้นจึงให้ความสำคัญด้านวิชาการสูง และเป็นบทบาทของผู้บริหารที่จะต้องใช้ภาวะผู้นำต่อผู้ตามให้มีความเต็มใจและกระตือรือร้นทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ใช้ความรู้ ความสามารถบริหารงานทางวิชาการอย่างสนใจ จริงจัง เพราะงานวิชาการจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ครู และการจัดกระบวนการ เรียนการสอน อย่างยั่งยืน

การเป็นผู้นำทางวิชาการนั้น กรีนฟิลด์ (Greenfield:1983 อ้างถึงในชำนาญ ทัดมาลี 2542 : 23) ให้ความหมายไว้ว่า “ เป็นการกระทำอย่างตั้งใจที่มีจุดหมายจะพัฒนา สภาพการทำงานที่น่าพอใจและมีประสิทธิภาพของครู รวมทั้งสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่น่าพอใจและมีประสิทธิภาพต่อนักเรียน ” และในแนวทางปฏิบัติที่ ทรงศักดิ์ ศรีภาพสินธุ์ (2517 อ้างถึงในประทีป สังข์แก้ว : 20) ให้ความเห็นการบริหารงานวิชาการไว้ว่า ผู้บริหารควรที่จะกระจายอำนาจให้ผู้ทำหน้าที่วิชาการทำงานได้เต็มที่ เพื่อสนับสนุนให้เกิดความรู้และวิธีการใหม่ที่ได้ผลกว่า และ อุทัย บุญประเสริฐ และ จิราภรณ์ จันทร์สุพัฒน์ (2544 :อ้างถึงในประทีป สังข์แก้ว : 20) ได้กล่าวถึงภารกิจใหม่ด้านวิชาการของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ว่า สถานศึกษาจะต้องดำเนินการตามภารกิจด้าน วิชาการ ดังนี้ 1) จัดการศึกษาได้ทั้ง 3 รูปแบบ คือ ในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย 2) เน้นการปฏิรูปเรียนรู้ 3) โรงเรียนจะต้องประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการประสมประสาน และใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาในโรงเรียน 4) จัดทำสาระของหลักสูตร 5) มีบทบาทโดยตรงในการเรียนรู้และพัฒนาของชุมชน

6) พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมผู้สอนให้สามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้วางหลักสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งรุ่ง แก้วแดง (เอกสารประกอบการประชุมพัฒนาผู้บริหารประจำการ หลักสูตรปฏิรูปการศึกษา 2545) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านวิชาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ว่า ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ เพราะเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ โดยผู้บริหารต้องจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน และให้ครูเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน โดยวิธีธรรมชาติคือ ธรรมชาติของคนและธรรมชาติของการเรียนรู้เป็นไปตามความเหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล

จะเห็นได้ว่า จุดเด่นของความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารคือการเป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อครู ต่อ ผู้เรียน เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ กระตุ้นให้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน สร้างกิจกรรมเชิงวิชาการอย่างหลากหลาย ทำให้โรงเรียนมีงานด้านวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการให้ความรู้ ความสามารถและทักษะด้านต่างๆแก่ผู้เรียน ผู้บริหารจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการนำพาผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายการวิจัยครั้งนี้ จึงกำหนดมติการเป็นผู้นำทางวิชาการเพื่อใช้วัดคุณภาพองค์กร โรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับการจัดการ ทำหน้าที่สำคัญของระบบสังคมด้านการบูรณาการ (I) โดยให้คำจำกัดความว่า ระดับสภาวะการปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนที่มุ่งเน้นการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการเพื่อให้ภารกิจหลักของโรงเรียนบรรลุหมายอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

2.6 ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ

ในสถานศึกษามี การบริหารงานหลายงาน เช่น การบริหารงานทั่วไปงานงบประมาณ งานบุคคล ซึ่งถือว่ามีความสำคัญทุกงาน แต่ก็ยังเป็นเพียงส่วนสนับสนุนให้การบริหารงานวิชาการเกิดประสิทธิภาพสูงสุด การบริหารงาน ที่มุ่งเน้นวิชาการจึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เพื่อมุ่งเป้าไปสู่การปรับปรุงเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียน การสอนให้บรรลุผล ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก คุณภาพและชื่อเสียงของโรงเรียนมักเกิดจากความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการเป็นหลัก ประสิทธิภาพของงานวิชาการอาจมองได้จากผลที่เกิดอย่างหลากหลาย เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเป็นโรงเรียนที่ส่งเสริมบรรยากาศของการเรียนรู้ การสร้างโอกาสอย่างต่อเนื่อง เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ที่ดี โดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อผู้เรียน โรงเรียนจึงต้องมุ่งเน้นงานด้านวิชาการ จุดมุ่งหมายของการมุ่งเน้นวิชาการอยู่ที่ผลผลิต คือ นักเรียนมีความรู้ มีคุณธรรม

จริยธรรมตามอุดมการณ์ของหลักสูตร ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และบุคคลที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงาน วิชาการให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็คือผู้บริหารโรงเรียนและครู

การจะตรวจสอบว่า สถานศึกษาใดที่ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารวิชาการ สามารถดูได้จากสิ่งต่อไปนี้ (รัตนา กาญจนพันธุ์ เอกสารประกอบการบรรยายการบริหารการศึกษา 2549: 88)

1. สถานศึกษามีขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน
 2. ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์และแนวคิดใหม่ๆในการพัฒนา
 3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความตระหนักและร่วมกันพัฒนางานวิชาการอย่างจริงจัง
 4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถนำปรัชญาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ตามโครงการต่างๆได้อย่างดีเยี่ยม
 5. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- นอกจากนี้ขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีกิจกรรมที่สำคัญดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 12) การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- ดังนั้น การมุ่งเน้นวิชาการที่เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ผู้บริหารและครูต้องกำหนดเป้าหมายทางการเรียนร่วมกัน ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ ตั้งเป้าสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ จึงจะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน การมุ่งเน้นวิชาการจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จ ซึ่งเป็นภารกิจด้านเทคนิค เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (G) ตามระบบ จึงใช้มิตินี้สำหรับวัดคุณภาพองค์การของโรงเรียน โดยให้คำจำกัดความว่า หมายถึง ระดับสภาวะการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนด้านการบริหารงานวิชาการที่มุ่งเน้นให้โรงเรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และมีลักษณะที่พึงประสงค์ตามอุดมการณ์ของหลักสูตร

2.7 ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน

โรงเรียน เป็นองค์กรหนึ่งที่มีการทำงานอย่างเป็นระบบ การบริหารโรงเรียนเป็นกระบวนการทางสังคมที่สำคัญ ต้องเชื่อมโยงถึงคนจำนวนมาก องค์กรนี้จึงต้อง ึ่งการผู้บริหารและครูที่เป็นมืออาชีพ ประสานสัมพันธ์กันอย่างเชี่ยวชาญในวิชาชีพ และมีขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาเองนอกจากจะต้องบริหารให้ผู้ที่บังคับบัญชาขวัญกำลังใจดีแล้ว ตัวผู้บริหารเองก็ต้องการขวัญกำลังใจที่ดีเช่นกัน เพียงแต่ว่าโดยพื้นฐานแล้วผู้บริหารมีหน้าที่ดูแลเอาใจใส่ผู้บังคับบัญชา เพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจที่ดี ขวัญกำลังใจโดยทั่วไปมักจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ตามที่มาสโลว์ ได้กล่าวไว้ ได้แก่ 1) ความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ ปัจจัยสี่ 2) ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง 3) ความต้องการทางสังคม ได้แก่ กลุ่มเพื่อน ครอบครัว และสังคม 4) ความต้องการยอมรับนับถือ ได้แก่ เกียรติยศ ชื่อเสียง 5) ความต้องการความสำเร็จสูงสุดแห่งตน ได้แก่ ความก้าวหน้า การพัฒนาและการสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตามการมีขวัญกำลังใจดีหรือไม่ ไม่จำเป็นต้องมีทุกอย่างข้างต้น องค์กรประกอบส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสถานภาพของผู้บังคับบัญชาแต่ละคนด้วย หรือแม้แต่พฤติกรรมของผู้บริหารเองก็เป็นแรงกระตุ้นที่จะสร้างให้เกิดขวัญกำลังใจได้เช่นกัน ว่าได้สร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธาให้แก่ผู้บังคับบัญชาหรือไม่

กู๊ด (Good, 1973 อ้างถึงใน ชำนาญ ทศมาลี 2542 : 22) กล่าวว่า ขวัญในการปฏิบัติงานของครู คือทัศนคติหรือความรู้สึกของครูเกี่ยวกับหน้าที่ ความรับผิดชอบ เป้าหมาย ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานรวมทั้งสภาพแวดล้อมทางด้านจิตใจของครูที่มีต่องานซึ่งอาจได้รับอิทธิพลจากรายได้ จากการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหาร โอกาสก้าวหน้าและสติปัญญา การสร้างสรรค์ที่เกิดจากการควบคุมการปฏิบัติงาน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างขวัญกำลังใจ ในเรื่องนี้ สุเมธ เดียวอิสระ (2529 อ้างถึงใน ประทีปสังข์แก้ว 2545: 23) กล่าวไว้ว่า วิธีการที่ผู้บริหารโรงเรียนจะทำให้ครูในโรงเรียนมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมากขึ้นนั้น ผู้บริหารจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครู และบุคลากรในโรงเรียน และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้บริหาร โรงเรียนสามารถเป็นเครื่องชี้วัดให้เห็นถึงระดับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารงานของโรงเรียนอีกด้วย

โดยสรุปแล้ว ขวัญกำลังใจของครูในโรงเรียน เป็นปัจจัยสำคัญ ที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อผลักดันทุกกิจกรรมขององค์กร ให้สามารถฝ่าฟันปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการศึกษาสุขภาพองค์กร โรงเรียน มิติด้านขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เป็นการมองถึงการบูรณาการภายในโรงเรียน (I) และการรักษา

ระเบียบแบบแผน (L) ที่เกิดจากแรงจูงใจภายใน จึงกำหนดให้เป็นมิติหนึ่งเพื่อใช้วัดสุขภาพองค์การ และให้คำจำกัดความว่า หมายถึง ระดับสถานะการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนด้าน ความรู้สึกรู้สึกที่แสดงออกถึงการยอมรับ การเชื่อฟังและการมีศรัทธาต่อผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนมี สัมพันธภาพที่ดีต่อกันรวมถึงความรับผิดชอบ ความพึงพอใจ และความเต็มใจในการปฏิบัติหน้าที่ การงาน

2.8 ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

อาหารหลักของมนุษย์ แม้จะได้รับประทานครบทุกหมู่ตามหลักโภชนาการและ รับประทานตรงเวลา ก็มีได้เป็นหลักประกันว่าเราจะมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์เสมอไป ยังต้องมี องค์ประกอบอื่นมาสนับสนุน ได้แก่การออกกำลังกายอย่างเหมาะสม การได้รับอากาศที่บริสุทธิ์ สุขภาพจิตดี ไม่วิตกกังวล อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี และยังคงต้องการอาหารเสริมอีกอย่างหลากหลาย บางครั้งก็ต้องเปลี่ยนบรรยากาศไปรับประทานอาหารนอกบ้านบ้าง เพื่อเติมรสชาติให้อร่อย ไม่เบื่อ อาหาร การเรียนการสอนก็เช่นเดียวกัน แม้โรงเรียนจะจัดสอนครบทุกสาระตามหลักสูตร สอน ตรงตามเวลา ก็มีได้เป็นหลักประกันว่านักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีคุณภาพ และเป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ตามวิ ตถุประสงค์ของหลักสูตรแต่อย่างใด จะต้องอาศัยกิจกรรมเสริมหรือ สนับสนุนเพื่อให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เสมือนเป็นอาหารเสริม เช่นมีบริการสื่อ เทคโนโลยี มีบริการสุขภาพอนามัย การบริการแนะแนว กิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม การ ทัศนศึกษา เพิ่มเติมทักษะประสบการณ์หรือส่งเสริมการกีฬาเป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน อยากรู้ อยากเรียน ส่งเสริมให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: อ้างถึงในประทีป สังข์ แก้ว: 24) ได้กำหนดมาตรฐานการจัดกิจกรรมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย

1. การจัดกิจกรรมทางวิชาการ บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย โภชนาการ และกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงและเหมาะสม
2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม

3. จัดแหล่งความรู้ สื่อ เทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนการสอน
 4. จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้
- โดยสรุปแล้ว การจัดกิจกรรม ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ถือว่ามี ความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ เพราะช่วยส่งเสริมให้กิจกรรมการ เรียนการสอนตามปกติมีความสมบูรณ์ ตรงกับความต้องการและความถนัดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียน

รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถปรับตัวและใช้ชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

การศึกษาระดับสภาวะการจัดกิจกรรมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาวะการปฏิบัติงานของผู้บริหารและคณะครูของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม คือ ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ มีคุณภาพ และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขอันจะส่งผลต่อการปรับตัว (A) ตามหน้าที่ในระดับเทคนิคของสุขภาพองค์การของโรงเรียน จึงกำหนดให้เป็นมิติหนึ่งในการใช้วัดสุขภาพองค์การ โดยให้คำจำกัดความว่า ระดับสภาวะการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนที่ร่วมมือ ออกันจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนในหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์กว้างขวางมากขึ้น

3. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลเมืองสุรินทร์

3.1 ความสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาขั้นพื้นฐานมีความจำเป็นและสำคัญต่อการจัดการศึกษาของประเทศอย่างมาก เพราะเป็นการศึกษาสำหรับประชาชนทุกคนและครอบคลุมการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งจะมีผลต่อความเจริญและการพัฒนาประเทศทุกด้าน การจัดการศึกษา ต้องจัดให้เป็นไปตามพ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

3.1.1 ภารกิจของโรงเรียน ตามที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พอสรุปได้ดังนี้

- 1) จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการให้การศึกษา เพื่อประโยชน์ต่อผู้เรียนและสังคมให้บรรลุความมุ่งหมายที่กำหนด ซึ่งเป็นการศึกษาตลอดชีวิต
- 2) จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั้งนักเรียนปกติ นักเรียนพิการ นักเรียนด้อยโอกาส และนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ
- 3) จัดการศึกษาโดยใช้รูปแบบการจัด 3 รูปแบบคือ ในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยตามความเหมาะสม
- 4) ปฏิรูปการเรียนรู้ตามหลักการและแนวทางที่กำหนดไว้ อาทิเช่น จัดตามธรรมชาติและศักยภาพของนักเรียน แต่ละวัยและแต่ละคน จากแหล่งต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน ตลอดจนจัดการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

5) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยปรับใช้หลักสูตรแกนกลางให้เหมาะสมกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นที่ตั้งโรงเรียน

6) จัดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยให้การศึกษอบรม ตามความจำเป็นและความเหมาะสม

7) จัดให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตลอดทั้งส่งเสริมให้ใช้กระบวนการวิจัยในการเรียน

8) บริหารจัดการโรงเรียนตามการกระจายอำนาจการบริหารทั้งด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณและด้านการบริหารทั่วไป สอดคล้องกับหลักการการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเต็มที่

9) จัดการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งคุณภาพภายในและภายนอกตามเกณฑ์ มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

10) พัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรอื่น เพื่อจัดการเรียนการสอนได้ สอดคล้องกับแนวทางหลักการที่กำหนดตามการปฏิรูปการศึกษา

11) แสวงหาเทคโนโลยี ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

ดังนั้น การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะกล่าวไว้ในบทนี้ครอบคลุมเนื้อหาสาระ 7 เรื่อง คือ

1) หลักการจัดการศึกษาโดยทั่วไป

ในมาตรา 8 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาไว้ 3 หลักการดังนี้ (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิต (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (3) พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2) ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

ความมุ่งหมายหรือจุดหมายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานปรากฏในกฎหมาย ในหลักสูตร และการกำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานการจัด ดังนี้

(1) กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในมาตรา 6 ไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และในมาตรา 7 ยังกำหนดไว้ว่า ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จัก

รักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

(2) กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) กำหนดจุดหมายไว้ 9 ประการ คือ เห็นคุณค่าของตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความรู้อันเป็นสากล มีทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี เข้าใจประวัติศาสตร์ของชาติ มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค สำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ กีฬา ภูมิปัญญาไทยรักษาชาติและท้องถิ่น

(3) กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินคุณภาพภายนอกและเป็นแนวทางในหน่วยงานและสถานศึกษา มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน โดยได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับ ปรัชญาการศึกษาไทย วิสัยทัศน์ความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ลักษณะสังคมไทยและคนไทยที่พึงประสงค์ เป้าหมายและแนวทางการจัดการศึกษา มาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 โดยได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับการระดมความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนทั่วไปจากหลากหลายอาชีพ

3) การจัดระบบการศึกษา

พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 16 ได้แบ่งการศึกษาในระบบออกเป็น 2 ระดับคือ

(1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยการศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปีก่อนระดับอุดมศึกษา ซึ่ง ครอบคลุม 3 ระดับคือ ระดับอนุบาลศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

(2) การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาต่อจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา ซึ่งอาจแบ่งเป็นระดับปริญญาตรี ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ระดับปริญญาโท ระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง ระดับปริญญาเอก

4) ลักษณะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจแบ่งตามลักษณะการจัดการศึกษา ออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

(1) โรงเรียนปกติ โดยปกติการศึกษาขั้นพื้นฐานจะจัดการศึกษาเป็น 12 ปี ซึ่งตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้จัดแบ่งออกเป็นช่วงชั้น โดยให้มีช่วงชั้นละ 3 ปีคือ ช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 2 ประถมศึกษาปีที่ 4-6 ช่วงชั้นที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 4-6

(2) โรงเรียนโครงการพิเศษ นอกเหนือจากโรงเรียนปกติแล้ว กระทรวงศึกษาธิการยังจัดให้มีโรงเรียนโครงการพิเศษต่างๆ เช่น โรงเรียนอภินิหารพระพุทธรักษา หรือโรงเรียนแนวพุทธ ซึ่งจะใช้พระสงฆ์เป็นผู้ดำเนินการสอน โรงเรียนในกำกับของรัฐ (Charter School) ซึ่งทางโรงเรียนจะบริหารจัดการเรื่องต่างๆ ได้ด้วยตนเอง เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โรงเรียนเด็กอัจฉริยะที่เน้นการสอนใน 5 วิชาหลัก ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และดนตรีศิลปะและกีฬา โรงเรียนสองภาษาเป็นโรงเรียนที่ใช้ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศเป็นสื่อในการสอน (Medium of Instruction) ซึ่งอาจเป็นภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส เป็นต้นซึ่งแนวการดำเนินการทั้ง 4 รูปแบบข้างต้นสามารถเปิดทับซ้อนกันได้

(3) โรงเรียนพิเศษเฉพาะ เป็นการจัดขึ้น เพื่อให้เหมาะกับลักษณะเฉพาะ ของนักเรียนบางกลุ่ม เช่น โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์โรงเรียนที่บ้าน (Home School) ตามมาตรา 11 โรงเรียนคนตาบอด โรงเรียนโครงการเรียนร่วม โรงเรียนสำหรับผู้พิการทางสมอง เป็นต้น

(4) โรงเรียนนานาชาติ โรงเรียนนานาชาติ (International School) เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนให้แก่เด็กนักเรียนต่างประเทศ ซึ่งติดตามผู้ปกครองมาปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพธุรกิจต่างๆ ในประเทศไทย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมีระเบียบการควบคุมดูแลโดยเฉพาะ

5) การจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนขั้นพื้นฐานจำเป็นต้อง ดำเนินการตามหมวด 3 และหมวด 4 แห่ง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งพอสรุปเป็นแนวปฏิบัติสำหรับโรงเรียนได้ดังนี้

(1) ระบบการจัดการศึกษา โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้ทั้ง 3 รูปแบบ คือ 1) การศึกษาในระบบ 2) การศึกษานอกระบบ และ 3) การศึกษาตามอัธยาศัย โดยอาจจัดการศึกษาโดยสามารถใช้เทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบก็ได้ ทั้งจากสถานศึกษาเดียวกันหรือต่างสถานศึกษาก็ได้

(2) แนวทางการจัดการศึกษา ถือหลักว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุดและสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติและเต็มศักยภาพของแต่ละคน จัดโดยเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาทั้งความรู้ คุณธรรม เน้นกระบวนการเรียนรู้ และการบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคมความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และภาษา ความรู้ และทักษะการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข จัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะและกระบวนการคิด การจัดการและการแก้ปัญหา ให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกให้ทำได้ ฝึกเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง สอนโดยบูรณาการผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการสอน ก่อปรทั้งให้ครูและนักเรียน เรียนรู้ไปด้วยกันจากสื่อและวิทยาการต่างๆ จัดการเรียนรู้ทุกที่ ทุกเวลา ให้ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพให้รัฐดำเนินการและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบให้พอเพียงและมีประสิทธิภาพ ให้สถานศึกษาประเมินผู้เรียนจากพัฒนาการ ความประพฤติ พฤติกรรมการเรียนและการร่วมกิจกรรม การทดสอบ โดยให้เหมาะสมกับระดับและรูปแบบการศึกษาและโรงเรียนใช้วิธีที่หลากหลายในการจัดสรร การศึกษาต่อและนำผลการประเมินมาประกอบด้วย ให้โรงเรียนจัดทำสาระของหลักสูตรโดยใช้หลักสูตรเป็นแกนกลาง และให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้โรงเรียนร่วมกับบุคคลและองค์กรต่างๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน โดยจัดการศึกษา อบรมเพื่อแสวงหาความรู้ ข่าวสาร ภูมิปัญญา และวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชน

6) บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว และสถาบันสังคม ในการจัดการศึกษา ผู้ปกครอง ครอบครัว ประชาชน และสถาบันสังคมมีบทบาทเข้า ร่วมในการจัดการศึกษาได้หลายประการ ทั้งในการจัดการศึกษาซึ่งต้องได้รับสิทธิประโยชน์ดังได้กล่าวแล้ว แต่ต้องเป็นไปอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน นอกจากนี้ ยังมีบทบาทร่วมในการจัดการศึกษาที่เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือรับจัดให้แก่บุตรหลานของตนอีกหลายประการคือ ร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลานตน ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร พัฒนาการ

ของบุตรหลานและการเรียน การสอนประจำวัน ร่วมจัดทำหลักสูตรและติดตามผลการศึกษาเช่น ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือ เสนอแนะการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ติดตามการจัดการเรียนการสอน ของสถานศึกษาและครูให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนะนำ ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ร่วมในบรรยากาศการเรียนการสอนของสถานศึกษา ผู้ปกครองอาจร่วมในกิจกรรมการเรียน การสอน หรือร่วมกิจกรรมอื่นที่สถานศึกษาจัด ซึ่งหากสถานศึกษามีแนวทางสนับสนุนที่ดีก็จะส่งผลดี ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นเอง ร่วมสนับสนุนกิจการการศึกษา โดยสนับสนุนด้าน ความคิด การเป็นผู้นำ การเป็นกรรมการการร่วมประชุม การให้คำปรึกษาแนะนำ การให้ข้อมูล ความคิดเห็น การปกป้องดูแล การสนับสนุนทรัพยากรการเงิน วัสดุอุปกรณ์ การร่วมดำเนิน โครงการ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

7) การปฏิรูปการเรียนรู้คือหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา วิจิตร ศรีสอาน (สมาคมวิจัยสถาบันและพัฒนาอุดมศึกษา : 2544) ได้กล่าวว่า “การปฏิรูปการเรียนรู้คือ หัวใจของ การปฏิรูปการศึกษา” เพราะการศึกษามีความสำคัญสูงต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ โดยเป็น กระบวนการเรียนรู้นำไปสู่ความเจริญของงามของทั้งบุคคลและสังคมและเป็นเรื่องการสร้างสรรค จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการและการสร้างองค์ความรู้

(1) การปฏิรูปการศึกษาจึงต้องมุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยให้เป็นปัจจัยนำ ของการพัฒนาโดยพึ่งตนเองได้ แข่งขันได้และมุ่งสร้างองค์ความรู้ เพื่อใช้เป็นมาตรฐานการพัฒนา ประเทศ

(2) การปฏิรูปการเรียนรู้มุ่งเน้น ในสิ่งต่อไปนี้ คือ การจัดการศึกษาที่ถือ ว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด หลักสูตรที่มีความสมดุลระหว่างภูมิปัญญาสากล ภูมิปัญญาไทย และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การวิจัยการสอน เพื่อนำ ผลมาปรับปรุงเพื่อคุณภาพและประสิทธิภาพการสอน การประกันคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอก การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3.2 การจัดการศึกษาท้องถิ่น

3.2.1 ความเป็นมาของการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดการศึกษาของประชาชนในอดีต เริ่มต้นจัดการศึกษาแบบ นานา ประเทศของยุโรป เริ่มเมื่อ พ .ศ. 2414 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงเรียนแห่งแรกขึ้นในพระบรมมหาราชวัง และในปี พ.ศ. 2427 ได้จัดตั้งโรงเรียนสำหรับราษฎร แห่งแรกที่วัด มหรรณพาราม เพื่อรับผิดชอบในการจัด การศึกษาของประเทศ ต่อมาได้รับการยกฐานะขึ้น เป็นกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน

หลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง มาเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แล้วการบริหารได้เริ่มขยายตัวไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น เป็นการ

กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นได้มีสิทธิและหน้าที่ในการบริหารกิจการของท้องถิ่นในรูปแบบการปกครองท้องถิ่นต่าง ๆ กัน เช่น ได้ตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ .ศ. 2478 กำหนดให้เทศบาลมีหน้าที่จัดการศึกษา เพื่อให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรมเข้าไว้ด้วย ดังนั้น หน้าที่ในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นจึงได้ตกอยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นนั้นๆ และให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ .ศ. 2478 กำหนดให้มีโรงเรียนและทรัพย์สินของโรงเรียนมาเป็นของเทศบาลทั้งหมด หากท้องถิ่นใดมีปริมาณโรงเรียนไม่พอเพียง ก็ให้เทศบาลจัดตั้งเพิ่มขึ้น และดำรงโรงเรียนประถมศึกษาเหล่านั้นด้วยเงินรายได้ของเทศบาลเอง

จากผลของพระราชบัญญัติสองฉบับดังกล่าว รัฐบาลในสมัยนั้นจึงได้ตราพระราชกฤษฎีกามอบอำนาจการจัดการประถมศึกษาในเขตเทศบาลให้เทศบาลรับไปดำเนินการ เมื่อ พ.ศ. 2479 และเทศบาลได้รับโอนโรงเรียนเทศบาลมาดำเนินการครั้งแรก เมื่อ พ .ศ. 2480 การโอนโรงเรียนเทศบาลมาดำเนินการครั้งนี้ เทศบาลได้รับโอนมาทั้งหมด คือ โรงเรียน กิจการของโรงเรียน ทรัพย์สิน และครู โดยให้ครูโอนมาเป็นพนักงานเทศบาล การโอนการประถมศึกษา มาอยู่กับเทศบาลในระยะนั้นประสบปัญหาต่าง ๆ มาก งบประมาณของเทศบาลมีจำนวนน้อย ทำให้การศึกษาของเทศบาลไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร จึงได้โอนการศึกษาของเทศบาลไปอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการอีกครั้งหนึ่ง

พ.ศ. 2504 รัฐบาลจึงได้โอนการประถมศึกษาในเขตเทศบาลไปให้เทศบาลรับผิดชอบอีกครั้งหนึ่ง โดยมีแนวทางปฏิบัติคือ

- 1) ให้กระทรวงมหาดไทย ควบคุมดูแลการจัดการศึกษาในเขตเทศบาล
- 2) ส่งเสริมให้เทศบาลพยายามรับโอนโรงเรียนประชาบาลไปดำเนินการให้

มากที่สุด เว้นแต่โรงเรียนที่ กระทรวงศึกษาธิการขอสงวนไว้ปรับปรุงในทางวิชาการและเป็นตัวอย่างเท่านั้น

- 3) กระทรวงศึกษาธิการ ควรจ่ายเงินอุดหนุนเป็นการช่วยเหลือการศึกษาในเขตเทศบาลซึ่งอาจจะคำนวณเป็นรายหัวนักเรียน

ดังนั้น การจัดการประถมศึกษาในเขตเทศบาล จึงอยู่ในการกำกับดูแลควบคุมของเทศบาลตลอดมาจนทุกวันนี้ และประกอบด้วย พ .ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับปัจจุบัน มาตรา 41 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่น

3.2.2 หลักการจัดการศึกษาท้องถิ่น

การจัดการศึกษาท้องถิ่น ยึดหลักการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ คือภาคนโยบาย ควรเป็นหน้าที่หลักของส่วนกลางในการกำหนดนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรมาตรฐานการศึกษา การวัดการประเมินคุณภาพการศึกษา ภาควิชาปฏิบัติ ควรเป็นหน้าที่หลักของท้องถิ่น โดยให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลการปฏิบัติงานในท้องถิ่น หลักการจัดการศึกษาท้องถิ่น มีดังนี้

- 1) ยึดหลักการกระจายอำนาจ ในการจัดการศึกษา ท้องถิ่นเป็นผู้นำนโยบาย โดยให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น
- 2) การกำหนดนโยบายการศึกษา การวางแผนการศึกษา การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล ระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่นประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย
- 3) การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้การจัดการศึกษาท้องถิ่น สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้
- 4) การส่งเสริมวิทยฐานะของพนักงานครูเทศบาล ให้ทัดเทียมกับข้าราชการครู
- 5) นำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาท้องถิ่น

3.2.3 นโยบายกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาให้ท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

- 1) หลักการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาท้องถิ่น ซึ่งแต่เดิมได้รวมอำนาจไว้ในราชการส่วนกลางให้ไปอยู่กับราชการส่วนท้องถิ่น
- 2) หลักการมอบภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษาท้องถิ่น ให้อยู่ในความรับผิดชอบของท้องถิ่นและประชาชน ดังที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงวางรากฐานการประถมศึกษาไว้แต่เดิม และเช่นที่นานาอารยประเทศจัดทำอยู่
- 3) หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาท้องถิ่น รัฐบาลจะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องก็เฉพาะในสิ่งที่ท้องถิ่นและประชาชนยังช่วยตนเองไม่ได้ หลักการดังกล่าวเป็นหลักการอย่างกว้าง ๆ ซึ่งได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารการศึกษาของท้องถิ่นสืบมา

3.2.4 วิธีการจัดการศึกษาท้องถิ่น

เพื่อให้การบริหารการศึกษาของท้องถิ่นเป็นไปโดยเหมาะสม ทางราชการจึงได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาท้องถิ่น โดยกำหนดให้ส่วนกลางมีหน้าที่ในการ

ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของหน่วยท้องถิ่นและให้ท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาโดยตรง หน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มีดังนี้

1) กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่และความรับผิดชอบควบคุมส่งเสริมในด้านธุรการเกี่ยวกับนโยบายและการจัดการศึกษาของท้องถิ่นให้เป็นไปตามเป้าหมาย จัดสรรเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลาง เป็นหน่วยประสานงานกับราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้คำแนะนำส่งเสริมและช่วยเหลือหน่วยการปกครองท้องถิ่นในการแก้ปัญหาอุปสรรคและข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย

2) กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้อง กับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะ การจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล (ก.ท.) มีหน้าที่ส่งเสริมการบริหารงานบุคคล โดยกำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือก การบรรจุ แต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับการเลื่อนขั้นเงินเดือน มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ และการให้ออกจากราชการ

3.2.5 การบริหารการศึกษาของเทศบาล

เนื่องจากรัฐบาลและ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการดังกล่าว เทศบาล และเมืองพัทยาจึงต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาในเขตของตนอย่างเต็มที่ โดยถือปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการและนโยบายที่กล่าวมาข้างต้น ความรับผิดชอบของเทศบาลและเมืองพัทยา ในเรื่องนี้อาจสรุปได้ดังนี้

- 1) มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) จัดให้เด็กที่มีอายุถึงเกณฑ์ในเขตเทศบาลได้เข้าโรงเรียน โดยทั่วถึง
- 3) เป็นผู้จัดตั้งและดำรงโรงเรียนเทศบาล
- 4) ควบคุมและบริหาร โรงเรียนเทศบาลในเขตของตน เกี่ยวกับเรื่องการจัดการศึกษาในเขตเทศบาลและเมืองพัทยานี้ เทศบาลและเมืองพัทยานี้เป็นผู้บริหารและดำเนินการโดยตรง โดยกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทยมิได้เข้าเกี่ยวข้องในรายละเอียดของปฏิบัติ นอกจากการส่งเสริมสนับสนุนให้เทศบาลและเมืองพัทยานี้ดำเนินการได้โดยเรียบร้อยและ

บรรลุผลดียิ่งขึ้น เทศบาลและเมืองพัทยาจึงมีอำนาจที่จะใช้ดุลยพินิจและตัดสินใจดำเนินการในเรื่องใด ๆ ได้อย่างเต็มที่ตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย

3.2.6 พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานเทศบาล และพนักงานครูเทศบาล

1) พนักงานส่วนท้องถิ่น ตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ประกาศ ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2544 ข้อ 2 หมายถึง “ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานส่วนตำบล ข้าราชการกรุงเทพมหานคร พนักงานเมืองพัทยา และข้าราชการหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ” ที่มีกฎหมายจัดตั้ง ซึ่งได้รับการบรรจุ และแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการ โดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนอุดหนุนของรัฐบาลที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาจัดเป็นเงินเดือนของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

2) พนักงานเทศบาล ตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับอัตราตำแหน่งและมาตรฐานของตำแหน่ง ข้อ 1 หมายถึง พนักงานเทศบาลซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการ โดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนของเทศบาล และให้หมายความรวมถึงพนักงานครูเทศบาล หรือพนักงานเทศบาลอื่นที่ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนอุดหนุนของรัฐบาล และเทศบาลมาจัดเป็นเงินเดือน การกำหนดตำแหน่งของพนักงานเทศบาลให้คำนึงถึงลักษณะหน้าที่ ความรับผิดชอบ หรือคุณภาพและความยากของงาน และค่าใช้จ่ายของเทศบาล หรือค่าใช้จ่ายของรัฐในหมวดเงินเดือนอุดหนุนโดยการกำหนดตำแหน่งดังกล่าว ต้องเทียบได้ในมาตรฐานเกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนสามัญ ข้าราชการครูหรือข้าราชการอื่นแล้วแต่กรณี

3) สายงานของพนักงานครูเทศบาล

(1) สายงานพนักงานครูเทศบาลที่สังกัดสถานศึกษา ซึ่งได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนอุดหนุนของรัฐบาลได้แก่ สายงานผู้บริหารสถานศึกษา (ครู บ.) และสายงานผู้สอน (ครู ป.)

(2) สายงานพนักงานครูเทศบาลที่ไม่สังกัดสถานศึกษา ซึ่งได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนของเทศบาล ได้แก่ สายงานนักบริหารการศึกษา สายงานศึกษานิเทศก์ สายงานนักวิชาการศึกษา สายงานสารวัตรนักเรียน สายงานเจ้าหน้าที่สนับสนุนการสายงานบรรณารักษ์ สายงานเจ้าพนักงานห้องสมุด สายงานเจ้าพนักงานศูนย์เยาวชน สายงานเจ้าหน้าที่ห้องสมุดและ สายงานเจ้าหน้าที่ศูนย์เยาวชน

3.3 แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ. 2545 – 2559)
(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย 2544 : 1)

3.3.1 วิสัยทัศน์ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพคนในท้องถิ่นให้มี
คุณลักษณะที่สามารถบูรณาการวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมและ
ประเทศชาติ ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

3.3.2 ภารกิจจัดการศึกษาท้องถิ่น

1) การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่
เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย
จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาและ
วางรากฐานชีวิตการเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ
และสังคม ให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้
ความสามารถขั้นพื้นฐาน รวมทั้งให้สามารถค้นพบความต้องการ ความสนใจ ความถนัด ของ
ตนเองด้านวิชาการ วิชาชีพ ความสามารถในการประกอบกิจการอาชีพ และทักษะทางสังคมโดย
ให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและมีความสำนึกในความเป็นไทย

3) การจัดบริการให้ความรู้ด้านอาชีพ เป็นการจัดบริการและหรือส่งเสริม
สนับสนุน พัฒนา ความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน รวมทั้งการรวมกลุ่มผู้
ประกอบอาชีพเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

4) การจัดการส่งเสริมกีฬา นันทนาการและกิจกรรมเด็กเยาวชน เป็นการ
จัดและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็กและเยาวชน แก่เด็ก
และเยาวชนประชาชนทั่วไปอย่างหลากหลาย

5) การดำเนินงานด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นเป็นการดำเนินงานด้านกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม
จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เน้นเอกลักษณ์ความเป็นไทยและ ท้องถิ่น

3.3.3 วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาท้องถิ่น

1) เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อม
ทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน

2) เพื่อให้เด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนในเขตความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานครบตามหลักสูตรอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

3) เพื่อพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด และตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมุ่งพัฒนาให้เกิดความสมดุลทั้งทางด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย สังคม ระดับความคิด ค่านิยม และพฤติกรรม ซึ่งเน้นวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ

4) เพื่อให้การจัดการศึกษาของท้องถิ่น ดำเนินการตามความต้องการและคำนึงถึงการมีส่วนร่วมการสนับสนุนของบุคคล ครอบครัว ชุมชน เอกชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และประชาชนในท้องถิ่น

5) เพื่อส่งเสริมให้เด็กเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้ออกกำลังกาย และฝึกฝนกีฬาพร้อมกิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมพัฒนาเยาวชน เพื่อพัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคม โดยมีความตระหนักในคุณค่าของการกีฬานันทนาการ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็ก เยาวชน ไปในแนวทางที่ถูกต้อง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

6) เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในการสร้างและพัฒนาอาชีพเพื่อคุณภาพชีวิตโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ขาดโอกาส ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการทุพพลภาพ ซึ่งเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการประกอบอาชีพให้มีงานทำไม่เป็นภาระแก่สังคม

7) เพื่อบำรุงการศาสนาและอนุรักษ์ บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม จารีต ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย

3.3.4 แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1) นโยบายด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เร่งรัดจัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการเข้ารับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ให้ได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) นโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย จัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัยได้เข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน

องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน
สังคมอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย

3) นโยบายด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษาพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน
และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

4) นโยบายด้านระบบบริหารและการจัดการศึกษา จัดระบบบริหารและการ
จัดการทางการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผล โดยมีเอกภาพในเชิงนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติอีกทั้งมีความพร้อมใน
การดำเนินการจัดการศึกษา และส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น การ
กำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชน
หรือรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย

5) นโยบายด้านครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาวางแผนงาน
บุคคลเพื่อใช้ในการประสานข้อมูลและเป็นข้อมูลในการนำเสนอพิจารณาสรรหาบุคลากร พร้อม
ทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่าง
ต่อเนื่อง เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยมีสิทธิประโยชน์
สวัสดิการ ค่าตอบแทนเพียงพอและเหมาะสมกับคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง

6) นโยบายด้านหลักสูตรให้สถานศึกษาจัดทำรายละเอียดสาระหลักสูตร
แกนกลาง และสาระหลักสูตรท้องถิ่นที่เน้นความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการ
ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ
การศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ความเป็น
ไทย ความเป็นพลเมืองดีของสังคมและชาติ โดยคำนึงถึงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์

7) นโยบายด้านกระบวนการเรียนรู้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมี
จิตสำนึกในความเป็นไทยและสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การ
จัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มตามศักยภาพ ให้เป็นการเรียนรู้อย่าง
ต่อเนื่องตลอดชีวิต และส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนใน
แต่ละระดับการศึกษา

8) นโยบายด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาระดมทรัพยากรและ
การลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน
ในประเทศจากรัฐ บุคคล องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ
สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศ มาใช้จัดการศึกษาและจัดสรรงบประมาณให้กับการศึกษาใน
ฐานที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

9) นโยบายด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียนเอกสารทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีแรงจูงใจในการผลิต รวมถึงการพัฒนาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตลอดจนการสื่อสารทุกรูปแบบ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่น

10) นโยบายด้านการส่งเสริมกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมเด็กเยาวชน ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็กเยาวชน รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบบริการแก่เด็ก เยาวชน ประชาชนอย่างหลากหลาย เพียงพอ และมีประสิทธิภาพ

11) นโยบายด้านการส่งเสริมอาชีพสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ ให้มีการประกอบอาชีพอิสระที่ถูกต้องตามกฎหมาย จัดให้มีการรวมกลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนการระดมทุนและการจัดการนำวิทยาการต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการประกอบอาชีพ การจัดการด้านการตลาดให้ได้มาตรฐานและความเหมาะสมตามสภาพท้องถิ่น

12) นโยบายด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.4 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
มี 24 มาตรฐาน 106 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

3.4.1 มาตรฐานด้านปัจจัยทางการศึกษา (จำนวน 5 มาตรฐาน 24 ตัวบ่งชี้)

มาตรฐานที่ 1 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบหมั่นพัฒนาตนเองเข้ากับชุมชนได้ดี มีครูและบุคลากรสนับสนุนเพียงพอ

มาตรฐานที่ 2 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สพฐ. 10) (สมศ. 9)

มาตรฐานที่ 3 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา (สพฐ. 11) (สมศ. 10)

มาตรฐานที่ 4 สถานศึกษามีจำนวนผู้เรียน และอายุตามเกณฑ์ (สมศ. 8.5.3)

มาตรฐานที่ 5 สถานศึกษามีทรัพยากรและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (สมศ 12.1) (สมศ. 13)

3.4.2 มาตรฐานด้านกระบวนการทางการศึกษา (จำนวน 8 มาตรฐาน 40 ตัวบ่งชี้)

มาตรฐานที่ 6 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหาร แผนพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร (สพฐ. 12) (สมศ. 11)

มาตรฐานที่ 7 สถานศึกษามีการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

มาตรฐานที่ 8 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สพฐ. 14) (สมศ 12, 13)

มาตรฐานที่ 9 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย (สพฐ. 15) (สมศ 12.3)

มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนาและสถาบันวิชาการ เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา

3.4.3 มาตรฐานด้านผลผลิต (ผู้เรียน) (จำนวน 11 มาตรฐาน 42 ตัวบ่งชี้)

มาตรฐานที่ 14 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 15 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม (สพฐ. 2) (สมศ. 1.5)

มาตรฐานที่ 16 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต (สพฐ. 3) (สมศ. 7)

มาตรฐานที่ 17 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง คิดแบบองค์รวมทั้งระบบ และมีวิสัยทัศน์ (สพฐ. 4) (สมศ. 4)

มาตรฐานที่ 18 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (สพฐ.5) (สมศ. 5) มาตรฐานที่ 19 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 20 ผู้เรียนมี สุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี (สพฐ.7) (สมศ.2)

มาตรฐานที่ 21 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา(สพฐ. 8) (สมศ. 3)

มาตรฐานที่ 22 ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรฐานที่ 23 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง และชุมชน

มาตรฐานที่ 24 สถานศึกษามีมาตรฐานเป็นที่พึงพอใจ และยอมรับโดยผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา (สมศ. 12) (มถ. 12)

3.5 การบริหารจัดการในโรงเรียนสังกัดเทศบาล มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

3.5.1 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นส่วนราชการ ในสังกัด

กระทรวงมหาดไทย มีบทบาทภารกิจสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ ตอบสนองความต้องการของประชาชน อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญอย่างหนึ่งที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ถือเป็นนโยบายสำคัญในการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท (องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล) เกิดความเข้มแข็ง และมีความพร้อมในการจัดการศึกษา ซึ่งได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา ที่จะสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิต พัฒนาคนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม เตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการแข่งขันของประเทศ ซึ่งมีอุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา (2547 แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น : 7) ได้แก่ 1) การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 2) การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุล ระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม 3) การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) พัฒนาความรู้ ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ 5) สังคมทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน

3.5.2 เทศบาล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ตามกฎหมายทั้งตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 มีหน้าที่ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม มีหน้าที่จัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของภายในท้องถิ่น

3.5.3 เทศบาลเมืองสุรินทร์ เป็นหน่วยงานในสังกัด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีพื้นที่ 11.39 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อีสานใต้ มีประชากร 39,866 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ของประชากรทั้งจังหวัดเท่ากับ 22,832 บาทจัดอยู่ในลำดับที่ 17 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และอันดับที่ 74 ของประเทศ มีโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล จำนวน 3 โรงเรียน สังกัดอื่นในเขตเทศบาล ได้แก่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 4 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชน จำนวน 4 โรงเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาล เมืองสุรินทร์ มี 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนเทศบาล 1 “สุรินทร์วิทยาคม” จัดการศึกษาในระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 2 “วิรัชศึกษา” จัดการศึกษาในระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ โรงเรียนเทศบาล 3 “เทศบาลอนุสรณ์” จัดการศึกษาในระดับชั้นอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางถึงยากจน อัตราส่วนครูต่อนักเรียน 1 : 30

3.5.4 การบริหารงานในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์แบ่งเป็น 6 งาน ดังนี้

1) งานวิชาการ เป็นการบริหารที่เกี่ยวกับภารกิจต่างๆที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาเพื่อสนับสนุนให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เช่น ด้านหลักสูตร การใช้หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล งานห้องสมุด การนิเทศภายใน การประชุมอบรมทางวิชาการ เป็นต้น

2) งานบุคคล เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล ให้สามารถบริหารงานด้านอื่นๆให้เกิดประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การสรรหา การพัฒนา การรักษามูลค่า การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน การดำเนินการด้านวินัย การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ไปจนถึงการออกจากงาน

3) งานกิจการนักเรียน เป็นการบริหารงานที่เกี่ยวกับนักเรียนและกิจกรรมทั้งหมดที่มีใช้กิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติในชั้นเรียน เช่น งานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับตัวนักเรียน หรือผู้ปกครอง การบริการนักเรียน เช่น บริการสุขภาพ อาหารกลางวัน บริการแนะแนว การส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน การติดตามช่วยเหลือนักเรียน การอำนวยความสะดวกอื่นๆ

4) งานธุรการ การเงิน และพัสดุ เป็นการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุตามระเบียบ กฎหมาย หนังสือสั่งการ หลักเกณฑ์ เงื่อนไขต่างๆ ประกอบด้วย งานสารบัญ ทะเบียน ประชาสัมพันธ์ การเงิน การบัญชี การซื้อจ้าง การควบคุมพัสดุ ตรวจสอบพัสดุ เป็นต้น

5) งานอาคารสถานที่ เป็นการบริหารจัดการอาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการใช้ การบำรุงรักษา การควบคุมดูแลและประเมินการใช้อาคารสถานที่ เป็นต้น

6) งานความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นการบริหารเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นการแลกเปลี่ยนทรัพยากรกับชุมชน การให้บริการ การรับบริการและให้ชุมชนมีส่วนร่วม การจัดตั้งชมรม สมาคม มูลนิธิ และการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพองค์การของโรงเรียน ที่เป็นงานวิจัยในประเทศถือว่ายังมีน้อย และที่มีอยู่ก็เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพองค์การโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเปรียบเทียบสภาพองค์การของโรงเรียนจำแนกตามขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ในขณะที่ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเปรียบเทียบตามประเภทการจัดการศึกษาสามระดับ ได้แก่จัดการศึกษาระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 จัดการศึกษาระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 และจัดการศึกษาระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีงานวิจัยสำคัญที่มีผู้วิจัยไว้มีดังนี้

นคร แสงนิล (2545 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิเคราะห์สภาพองค์การโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน โครงการอิสลามศึกษาและโครงการจัดการเรียนร่วม พบว่า

1. สภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมและทุกมิติอยู่ในระดับปานกลาง
2. สภาพองค์การของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่โดยรวมและทุกมิติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นมิติการเป็นผู้นำทางวิชาการเพียงมิติเดียวที่โรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพองค์การสมบูรณ์ โรงเรียนแต่ละขนาดมีสภาพองค์การโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายมิติพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีคะแนนด้านความมีศักดิ์ศรีของสถาบันสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็กมีคะแนนด้านภาวะผู้นำฉันเพื่อนร่วมงาน การเป็นผู้นำทางวิชาการและการติดต่อสื่อสาร สูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง
3. เมื่อพิจารณาสภาพองค์การของโรงเรียนที่มีและไม่มีโครงการอิสลามศึกษา โดยรวมและทุก มิติพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง สภาพโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบ

เป็นรายมิติพบว่า โรงเรียนที่มีโครงการอิสลามศึกษามีคะแนนสุขภาพด้านการจัดกิจกรรม สนับสนุนการเรียนการสอนสูงกว่า

4. เมื่อพิจารณาตามโครงการจัดการเรียนร่วมพบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียน ที่มี และไม่มีโครงการจัดการเรียนร่วมโดยรวมและทุกมิติอยู่ในระดับปานกลาง และสุขภาพโดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายมิติ พบว่า โรงเรียนที่มีโครงการจัดการเรียนร่วม มีคะแนน สุขภาพด้านขวัญในการปฏิบัติงานสูงกว่า

ประทีป สังข์แก้ว (2545:บทคัดย่อ) ได้วิจัยสุขภาพองค์การ โรงเรียนประถมศึกษาของ รัฐ ในเขตพื้นที่การศึกษา 1 จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับสุขภาพองค์การ โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ เปรียบเทียบสุขภาพองค์การ โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน เปรียบเทียบ สุขภาพองค์การ โรงเรียน ตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับสุขภาพองค์การ โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในเขตพื้นที่การศึกษาที่ 1 จังหวัดนนทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการสอนใน โรงเรียนอยู่ใน ระดับดี
2. เมื่อเปรียบเทียบสุขภาพองค์การ โรงเรียนประถมศึกษาตามขนาด โรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า มีสุขภาพองค์การไม่แตกต่างกัน
3. เมื่อเปรียบเทียบสุขภาพองค์การ โรงเรียนประถมศึกษาตามสถานที่ตั้งโรงเรียนที่อยู่ใน เขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล พบว่า มีสุขภาพองค์การไม่แตกต่างกัน

อำนาจ ศรีอนันต์ (2545: บทคัดย่อ) ได้วิจัยสุขภาพองค์การ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและ เปรียบเทียบสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดและประเภทของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนประถมศึกษาทั่วไปและโรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาสทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่มีสุขภาพองค์การระดับปานกลาง
2. โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และขนาดกลางมีสุขภาพองค์การ โดยภาพรวม และ รายมิติด้านภาวะผู้นำอันดีเพื่อนร่วมงาน ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน ด้านการกำหนดเป้าหมาย ด้านบูรณาภาพของสถาบันแตกต่างกัน โรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่มีสุขภาพองค์การในมิติ ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนแตกต่างกัน
3. โรงเรียนประถมศึกษาทั่วไปและโรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาส มีสุขภาพ องค์การโดยภาพรวมและรายมิติด้าน มิติด้านภาวะผู้นำอันดีเพื่อนร่วมงาน ด้านขวัญในการ

ปฏิบัติงาน ด้านการกำหนดเป้าหมาย ด้านมุ่งเน้นวิชาการ ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านติดต่อสื่อสาร แตกต่างกัน

กุศล จิตเที่ยง (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดตรัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบสุขภาพองค์การของโรงเรียนตามขนาดและประเภทของโรงเรียน พบว่า

1. สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมและทุกมิติอยู่ในระดับปานกลาง มีโรงเรียนร้อยละ 1.55 94.84 และ 3.61 ที่มีสุขภาพองค์การสมบูรณ์ดี สุขภาพองค์การปานกลาง และสุขภาพองค์การไม่สมบูรณ์ ตามลำดับ

2. สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาทุกขนาดโรงเรียน คือขนาดเล็กขนาดกลาง และขนาดใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง แตกต่างกันเฉพาะโรงเรียนขนาดกลาง มีคะแนนสุขภาพองค์การสูงกว่าขนาดเล็กที่มีมิติด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน

3. โรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น และโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไป มีระดับสุขภาพองค์การโดยรวมและทุกมิติอยู่ในระดับปานกลางและไม่แตกต่างกัน

ชำนานู ทัดมาลี (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียน และเปรียบเทียบสุขภาพองค์การโดยจำแนกตามขนาดโรงเรียนสภาพที่ตั้ง ประเภทที่เปิดสอนและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู พบว่า

1. สุขภาพองค์การของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่โรงเรียนที่ตั้งในเขตเมืองและนอกเขตเมือง โรงเรียนประถมศึกษาที่ขยายโอกาสและทั่วไป และตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์น้อยและมาก ทั้งโดยรวมและทุกมิติอยู่ในระดับสมบูรณ์ดี ยกเว้นโรงเรียนขนาดเล็กมีมิติด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับสมบูรณ์ปานกลาง

2. โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีสุขภาพองค์การโดยรวมและทุกมิติไม่แตกต่างกัน

3. โรงเรียนที่ตั้งในเขตเมืองกับนอกเขตเมืองมีสุขภาพองค์การของโรงเรียนโดยรวมและเกือบทุกมิติไม่แตกต่างกัน ยกเว้น เฉพาะมิติการกำหนดเป้าหมายและมิติการมุ่งเน้นวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. โรงเรียนประถมศึกษาที่ขยายโอกาสกับโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไปมีสุขภาพองค์การโดยรวมและในมิติภาวะผู้นำอันเพื่อนร่วมงาน มิติขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานและมิติการติดต่อสื่อสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนมิติอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

5. ครูที่มีประสบการณ์น้อยกับประสบการณ์มากมีความคิดเห็นต่อสภาพองค์การทั้งโดยรวมและทุกมิติไม่แตกต่างกัน

พิทยา หาญพรหม (2543: บทคัดย่อ) ได้วิจัยสภาพองค์การ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับสภาพองค์การของโรงเรียน จำแนกตามสังกัดและขนาดของโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาทั้งภาพรวม แยก สังกัด และจำแนกตามขนาด มีสภาพองค์การปานกลาง ทุกมิติ สภาพองค์การของโรงเรียนทั้งสองสังกัดโดยภาพรวมและแต่ละมิติไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาสภาพองค์การของโรงเรียนสามขนาดโดยภาพรวมแตกต่างกัน แต่มิติด้านการกำหนดเป้าหมาย การติดต่อสื่อสาร ขวัญในการปฏิบัติงานและด้านมุ่งเน้นวิชาการแตกต่างกัน โดยโรงเรียน ขนาดเล็กมีสภาพองค์การดีกว่า โรงเรียนขนาดกลางยกเว้นด้านมุ่งเน้นวิชาการ ที่โรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพองค์การดีกว่า โรงเรียนขนาดกลาง ส่วนมิติอื่นๆสภาพองค์การไม่แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาสภาพองค์การโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 3 โรงเรียน รวม 131 คน จำแนกโรงเรียนตามประเภทการจัดการศึกษาดังนี้

1.1.1 ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 โรงเรียน มีครู 22 คน

1.1.2 ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 โรงเรียน มีครู 38 คน

1.1.3 ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 โรงเรียน มีครู 71 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 3 โรงเรียน จำนวนครู 131 คน นำมากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซ์และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 97 คน การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มอย่างง่าย ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยตามประเภทการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ประเภทการจัดการศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6	22	16
อนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3	38	28
อนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6	71	53
รวม	131	97

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบวัดสุขภาพองค์การของ ประทีป สังข์แก้ว (2545) ซึ่งปรับปรุงและพัฒนามาจากงานวิจัยของพรณี สุวดี (2537) และชำนัญ ทัดมาลี (2542) แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการพิจารณาสถานะการปฏิบัติงานในโรงเรียน ตามมิติสุขภาพองค์การ 8 ด้าน เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 อันดับ

เครื่องมือดังกล่าว ประทีป สังข์แก้วได้ตรวจสอบคุณภาพหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธี สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbrach's Alpha-Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .92

2.2 การทดลองใช้เครื่องมือ

แบบวัดสุขภาพองค์การนี้ ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้กับครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน จาก 3 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่วิจัย เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว นำข้อมูลจากเครื่องมือวัดสุขภาพดังกล่าวทั้งหมด 30 ฉบับไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือวัดสุขภาพองค์การด้วยวิธี สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbrach's Alpha-Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .97

2.3 รายละเอียดของเครื่องมือที่นำไปใช้ในการวิจัย

แบบวัดสุขภาพโรงเรียนมีการปรับปรุงเฉพาะตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) อายุราชการ 4) ระยะเวลาปฏิบัติการสอนที่โรงเรียน 5) ประเภทการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ตอนที่ 2 การพิจารณาสถานะการปฏิบัติงานในโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 อันดับ จำนวน 50 ข้อ ประกอบด้วย ระดับการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่รับผิดชอบของโรงเรียนตามองค์ประกอบของมิติสุขภาพองค์การ แบ่งเป็น 3 ระดับ 8 ด้าน คือ

ระดับสถาบัน

1. ด้านการกำหนดเป้าหมาย
2. ด้านบูรณาภาพของสถาบัน

ระดับการจัดการ

3. ด้านการติดต่อสื่อสาร
4. ด้านภาวะผู้นำฉันทน์เพื่อนร่วมงาน
5. ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ

ระดับเทคนิค

6. การมุ่งเน้นวิชาการ
7. ขวัญในการปฏิบัติงาน
8. การจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจากแขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเพื่อไปขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 นำหนังสือขอความร่วมมือการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งไปยังผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 3 โรงเรียน และให้ตัวแทนส่งแบบสอบถามแก่ครูกลุ่มตัวอย่างจำนวน 97 ฉบับ พร้อมเก็บคืนใช้เวลาสามวัน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ คอมพิวเตอร์ โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

4.1 วิธีดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จำนวน 97 ฉบับ ตรวจสอบแล้วมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ และได้แยกเป็นหมวดหมู่ตามตัวแปรที่จะศึกษา

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามใช้การหาค่าดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การหาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 การพิจารณาระดับสถานะการปฏิบัติงานในโรงเรียนดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 ให้คะแนนของผู้ตอบแต่ละข้อตามที่ผู้ตอบได้ตอบ คือ

- 1 หมายถึง สถานะการปฏิบัติงานที่ไม่ปรากฏให้เห็นเลย
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติได้เห็นน้อยมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก
- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

ขั้นที่ 2 คำนวณหาคะแนนรวม คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพองค์การโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 8 มิติ และค่ารวมทุกมิติที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามประกอบด้วย

1. ด้านการกำหนดเป้าหมาย	ข้อกระทงที่ 1 – 6
2. ด้านบุรณภาพของสถาบัน	ข้อกระทงที่ 7 – 13
3. ด้านการติดต่อสื่อสาร	ข้อกระทงที่ 14 – 18
4. ด้านภาวะผู้นำจันท์เพื่อนร่วมงาน	ข้อกระทงที่ 19 – 28
5. ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ	ข้อกระทงที่ 29 – 34
6. ด้านการมุ่งเน้นทางวิชาการ	ข้อกระทงที่ 35 – 40
7. ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน	ข้อกระทงที่ 41 – 45
8. ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุน	ข้อกระทงที่ 46 - 50

การเรียนการสอน

ขั้นที่ 3 หาค่าความแตกต่างของสภาพองค์การ จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษาของโรงเรียนด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน เมื่อพบความแตกต่างจะเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่

4.3 เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินระดับความสมบูรณ์ของสภาพองค์การโรงเรียน ด้วยการอิงเกณฑ์และการแปลความหมายของคะแนนโดยเอาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) เป็นตัวชี้วัดโดยกำหนดเกณฑ์และแปลความหมายตามเกณฑ์ ของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง แก้วนิล (อ้างถึงใน ชำนาญ ทัดมาลี 2542 : 54) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	คุณภาพองค์การสมบรูณ์ดีมาก
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	คุณภาพองค์การสมบรูณ์ดี
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	คุณภาพองค์การสมบรูณ์ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	คุณภาพองค์การสมบรูณ์น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	คุณภาพองค์การสมบรูณ์น้อยมาก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องสุขภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสื่อความหมายตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงขอใช้สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	หมายถึง ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	หมายถึง การทดสอบF-test
*	หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล

- ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับสุขภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
- ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสุขภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ตามประเภทการจัดการศึกษา

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนก
ตามเพศ อายุ อายุราชการ และเวลาปฏิบัติราชการ

ตารางที่ 4.1 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

		อนุบาล- ป.6 N=16	อนุบาล- ม.3 N=28	อนุบาล- ม.6 N=53	จำนวน ผู้ตอบ N=97	ร้อยละ
เพศ	ชาย	2	4	11	17	17.53
	หญิง	14	24	42	80	82.47
รวม		16	28	53	97	100.00
อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	1	5	7	13	13.40
	30-40 ปี	8	5	26	39	40.21
	41 ปีขึ้นไป	6	14	17	37	38.14
	ไม่ตอบ	1	4	3	8	8.25
รวม		16	28	53	97	100.00
อายุราชการ	น้อยกว่า 5 ปี	3	9	15	27	27.84
	5-10 ปี	2	3	14	19	19.59
	11-15 ปี	5	4	12	21	21.65
	มากกว่า 15 ปี	4	2	12	26	26.80
	ไม่ตอบ	2	2	-	4	4.12
รวม		16	20	53	97	100.00
เวลาปฏิบัติราชการ						
สอนที่โรงเรียน	น้อยกว่า 5 ปี	5	11	16	32	32.99
	5-10 ปี	2	2	14	18	18.56
	11-15 ปี	3	5	5	13	13.40
	มากกว่า 15 ปี	2	9	11	22	22.68
	ไม่ตอบ	4	1	7	12	12.37
รวม		16	28	53	97	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่อายุ 30-40 ปี อายุราชการน้อยกว่า 5 ปีมากที่สุด และพบว่าเวลาปฏิบัติการสอนที่โรงเรียนน้อยกว่า 5 ปีมากที่สุด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับคุณภาพองค์การโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ระดับคุณภาพองค์การโรงเรียนในภาพรวม โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ระดับความสมบูรณ์ของสุขภาพองค์การ ผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตารางที่ 4.2 – 4.10

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสุขภาพองค์การโดยภาพรวมตามมิติสุขภาพองค์การ 8 ด้าน

มิติสุขภาพองค์การ	N=97		ระดับ ความสมบูรณ์
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการกำหนดเป้าหมาย	4.05	.43	สมบูรณ์ดี
2. ด้านบุรณภาพของสถาบัน	4.00	.42	สมบูรณ์ดี
3. ด้านการติดต่อสื่อสาร	4.09	.51	สมบูรณ์ดี
4. ด้านภาวะผู้นำอันดีเพื่อนร่วมงาน	3.97	.46	สมบูรณ์ดี
5. ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ	3.85	.43	สมบูรณ์ดี
6. ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ	3.99	.37	สมบูรณ์ดี
7. ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน	3.99	.42	สมบูรณ์ดี
8. ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน	3.98	.47	สมบูรณ์ดี
รวม	3.99	.32	สมบูรณ์ดี

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ ระดับสุขภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนพบว่าโดยภาพรวมสุขภาพองค์การอยู่ในระดับสมบูรณ์ดี ($\bar{X} = 3.99$, S.D = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าสุขภาพองค์การอยู่ในระดับสมบูรณ์ดีทุกด้านๆที่มีค่าเฉลี่ยสุขภาพองค์การสมบูรณ์ดีสามลำดับแรก

คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X}=4.09, S.D.=.51$) ด้านการกำหนดเป้าหมาย ($\bar{X}=4.05, S.D.=.43$) ด้านบูรณาภาพของสถาบัน ($\bar{X}=4.00, S.D.=.42$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพองค์กรสมบูรณ์ดี ลำดับสุดท้ายคือด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X}=3.85, S.D.=.43$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพองค์กร ด้านการกำหนดเป้าหมาย จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา

มิติสภาพองค์กร	ประเภทการจัดการศึกษา							
	อนุบาล-ป.6		อนุบาล-ม.3		อนุบาล-ม.6		โดยรวม	
	N=16		N=28		N=53		N=97	
ด้านการกำหนดเป้าหมาย	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1.เขียนไว้ชัดเจนในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน	4.25	.44	4.11	.73	4.11	.57	4.13	.06
2.คณะกรรมการมีส่วนร่วมเพื่อกำหนดปรัชญาของโรงเรียน	4.13	.50	3.82	.72	3.96	.67	3.95	.66
3.สอดคล้องกับนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาและ หลักสูตรของกรมต้นสังกัด	4.38	.61	4.07	.71	4.17	.50	4.18	.59
4.นำมาสู่การกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของ โครงการ	4.38	.61	4.04	.57	4.17	.54	4.16	.57
5.แจ้งคณะกรรมการนักเรียนได้รับรู้และเข้าใจตรงกัน	4.13	.50	4.18	.67	3.92	.51	4.03	.56
6.ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน ทราบ	3.69	.79	4.18	.67	3.75	.55	3.87	.65
เฉลี่ยรวม	4.15	.38	4.06	.49	4.01	.42	4.05	.43

จากตารางที่ 4.3 พบว่าสภาพองค์กรโรงเรียนด้านการกำหนดเป้าหมาย โดยรวมอยู่ในระดับสมบูรณ์ดี ($\bar{X}=4.05, S.D.=.43$) เมื่อพิจารณาตามประเภทการจัดการศึกษาพบว่า มีสภาพองค์กรสมบูรณ์ดีตามลำดับคือ ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ($\bar{X}=4.15, S.D.=.38$) ระดับอนุบาล ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ($\bar{X}=4.06, S.D.=.49$) และระดับอนุบาลมัธยมศึกษาปีที่ 6 ($\bar{X}=4.01, S.D.=.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับสมบูรณ์ดีทุกข้อๆที่มีค่าเฉลี่ยสภาพองค์กรสมบูรณ์ดีสามลำดับแรกคือ ข้อ 3.สอดคล้องกับนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาและหลักสูตร

ของกรมต้นสังกัด ($\bar{X}=4.18, S.D.=.59$) ข้อ 4. นำมาสู่การกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ ($\bar{X}=4.16, S.D.=.57$) ข้อ 1.เขียนไว้ชัดเจนในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน ($\bar{X}=4.13, S.D.=.06$) และสุขภาพองค์การสมบูรณ์ดี ลำดับสุดท้ายคือข้อ 6. ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนทราบ ($\bar{X}=3.87, S.D.=.65$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การ ด้านบูรณภาพสถาบัน จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา

มิติสุขภาพองค์การ	ประเภทการจัดการศึกษา							
	อนุบาล-ป6		อนุบาล-ม.3		อนุบาล-ม.6		โดยรวม	
	N=16		N=28		N=53		N=97	
ด้านบูรณภาพของสถาบัน	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
7.มีอิสระในการขยายโอกาสทางการเรียนรู้แก่ชุมชน	3.94	.68	4.04	.63	3.79	.68	3.89	.67
8.มีอิสระในการตอบสนองความต้องการของชุมชน	3.94	.57	4.00	.54	3.81	.68	3.89	.62
9.ให้คณะครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน	4.44	.62	4.21	.41	4.19	.59	4.24	.55
10.ได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน องค์กร ส่วนท้องถิ่น	4.19	.54	4.11	.56	3.89	.57	4.00	.57
11.ได้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน	3.88	.50	4.00	.60	3.85	.56	3.90	.56
12. เผยแพร่ชื่อเสียงโรงเรียนให้ชุมชนทราบ	4.13	.71	4.46	.57	3.94	.77	4.12	.74
13. สามารถปรับตัวให้ทันต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในชุมชน	4.13	.61	4.07	.37	3.92	.58	4.00	.54
เฉลี่ยรวม	4.08	.41	4.12	.31	3.91	.45	4.00	.42

จากตารางที่ 4.4 พบว่าสุขภาพองค์การ โรงเรียนด้านบูรณภาพสถาบัน โดยรวม สมบูรณ์ดี ($\bar{X}=4.00, S.D.=.42$) เมื่อพิจารณาตามประเภทการจัดการศึกษา พบว่ามีสุขภาพสมบูรณ์ดีตามลำดับคือ ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ($\bar{X}=4.12, S.D.=.31$) ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ($\bar{X}=4.08, S.D.=.41$) และระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ($\bar{X}=3.91, S.D.=.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สุขภาพองค์การอยู่ในระดับสมบูรณ์ดีทุกข้อๆที่มีค่าเฉลี่ย

สุขภาพองค์การสมบูรณ์ดีสามลำดับแรกคือ ข้อ 9. ให้คณะครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ($\bar{X}=4.24, S.D.=.55$) ข้อ 12. เผยแพร่ชื่อเสียงโรงเรียนให้ชุมชนทราบ ($\bar{X}=4.12, S.D.=.74$) ข้อ 13. สามารถปรับตัวให้ทันต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในชุมชน ($\bar{X}=4.00, S.D.=.54$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสุขภาพองค์การสมบูรณ์ดีลำดับสุดท้ายคือข้อ 7. มีอิสระในการขยายโอกาสทางการเรียนรู้แก่ชุมชน ($\bar{X}=3.89, S.D.=.67$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสุขภาพองค์การ ด้านการติดต่อสื่อสาร
จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา

มิติสุขภาพองค์การ	ประเภทการจัดการศึกษา							
	อนุบาล-ป.6		อนุบาล-ม.3		อนุบาล-ม.6		โดยรวม	
	N=16		N=28		N=53		N=97	
ด้านการติดต่อสื่อสาร	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
14. มีการประชุมชี้แจงอย่างเป็นทางการเพื่อรับทราบ								
ข้อมูล	4.38	.61	4.29	.76	4.06	.69	4.18	.70
15. มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องชัดเจน	3.94	.68	4.21	.73	4.00	.80	4.05	.76
16. มีการส่งข่าวสารให้ครูทุกคนทราบอย่างทั่วถึง	4.06	.68	4.46	.50	3.91	.65	4.09	.66
17. ได้รับข้อมูลความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกิจกรรม								
ของโรงเรียนด้วยการพูดสนทนาระหว่างครู								
ด้วยกัน	4.00	.51	4.39	.49	3.96	.47	4.09	.52
18. ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารมาตามสายงานบังคับ								
บัญชา	3.69	.70	4.32	.61	4.02	.57	4.05	.63
เฉลี่ยรวม	4.01	.45	4.33	.45	3.98	.53	4.09	.51

จากตารางที่ 4.5 พบว่าสุขภาพองค์การ โรงเรียนด้านการติดต่อสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับสมบูรณ์ดี ($\bar{X}=4.09, S.D.=.51$) เมื่อพิจารณาตามประเภทการจัดการศึกษา พบว่ามีสุขภาพสมบูรณ์ดีตามลำดับคือ ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ($\bar{X}=4.33, S.D.=.45$) ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ($\bar{X}=4.01, S.D.=.45$) และระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ($\bar{X}=3.98, S.D.=.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับสมบูรณ์ดีทุกข้อๆ ที่มีค่าเฉลี่ยสุขภาพองค์การสมบูรณ์ดีสามลำดับแรกคือ ข้อ 14. มีการประชุมชี้แจงอย่างเป็นทางการเพื่อรับทราบข้อมูล

($\bar{X}=4.18, S.D.=.70$) ข้อ17.ได้รับข้อมูลความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกิจกรรม ($\bar{X}=4.09, S.D.=.52$)
 ข้อ16. มีการส่งข่าวสารให้ครูทุกคนทราบอย่างทั่วถึง ($\bar{X}=4.09, S.D.=.66$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ย
 สุขภาพองค์การสมบูรณ์ดีลำดับสุดท้ายคือข้อ15. มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องชัดเจน
 ($\bar{X}=4.05, S.D.=.76$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การ ด้านภาวะผู้นำจันท์เพื่อน
 ร่วมงาน จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา

มิติสุขภาพองค์การ	ประเภทการจัดการศึกษา							
	อนุบาล-ป.6		อนุบาล-ม.3		อนุบาล-ม.6		โดยรวม	
	N=16		N=28		N=53		N=97	
ด้านภาวะผู้นำจันท์เพื่อนร่วมงาน	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
19.ให้ความเป็นมิตรสนิทสนมเป็นกันเองไม่ถือตัว	3.63	.88	4.29	.71	3.85	.71	3.94	.77
20. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน	3.81	.65	4.04	.79	3.92	.51	3.94	.62
21. สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานก้าวหน้าในตำแหน่งและ หน้าที่	3.94	.57	4.18	.72	4.02	.69	4.05	.68
22. ดูแลเอาใจใส่สวัสดิภาพของผู้ร่วมงาน	3.63	.61	4.00	.60	3.89	.61	3.88	.62
23. ให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหา เกี่ยวกับงานของโรงเรียน	4.00	.51	4.29	.46	4.04	.51	4.10	.51
24. ช่วยเหลือเกื้อกูลในกิจกรรมของโรงเรียน	4.19	.40	4.04	.69	4.02	.57	4.05	.58
25. ดูแลและตรวจสอบการดำเนินการตามขอบข่ายที่ จะต้องปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมี ประสิทธิภาพ	4.13	.34	4.11	.49	3.92	.58	4.01	.53
26. ปฏิบัติตนให้ครูยอมรับ ศรัทธาและไว้วางใจ	3.88	.80	3.93	.53	3.87	.65	3.89	.64
27. รู้จักแยกแยะเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว	3.81	.54	3.86	.65	3.87	.68	3.86	.64
28. ให้คณะครูรับทราบข่าวสาร คำสั่ง และระเบียบที่ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานล่วงหน้า โดยแจ้งเป็น ลายลักษณ์อักษร	4.13	.61	4.36	.48	3.92	.64	4.08	.62
เฉลี่ยรวม	3.91	.39	4.10	.41	3.93	.49	3.97	.46

จากตารางที่ 4.6 พบว่าสุขภาพองค์การโรงเรียนด้านภาวะผู้นำจันท์เพื่อนร่วมงาน
 โดยรวมอยู่ในระดับ สมบูรณ์ดี ($\bar{X}=3.97, S.D.=.46$) เมื่อพิจารณาตามประเภทการจัดการศึกษา

พบว่ามีความสุขภาพองค์การสมบูรณ์ ดีตามลำดับคือ ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ($\bar{X}=4.10$, S.D.=.41) ระดับอนุบาลถึงมัธยมปีที่ 6 ($\bar{X}=3.93$, S.D.=.49) ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ($\bar{X}=3.91$, S.D.=.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับสมบูรณ์ดีทุกข้อๆที่มีค่าเฉลี่ยสุขภาพองค์การสมบูรณ์ดีสามลำดับแรกคือ ข้อ 23.ให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับงานของโรงเรียน ($\bar{X}=4.10$, S.D.=.51) 28.ให้คณะครูรับทราบข่าวสาร คำสั่ง และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานล่วงหน้า โดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร ($\bar{X}=4.08$, S.D.=.62) 24.ช่วยเหลือเกื้อกูลในกิจกรรมของโรงเรียน ($\bar{X}=4.05$, S.D.=.58) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสุขภาพองค์การสมบูรณ์ดีลำดับสุดท้าย คือข้อ 27. รู้จักแยกแยะเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว ($\bar{X}=3.86$, S.D.=.64)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การ ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา

มิติสุขภาพองค์การ	ประเภทการจัดการศึกษา							
	อนุบาล-ป.6		อนุบาล-ม.3		อนุบาล-ม.6		โดยรวม	
	N=16		N=28		N=53		N=97	
ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
29.สนับสนุนให้ใช้สื่อที่สมบูรณ์แบบที่ทันสมัย								
ประกอบการสอนและครบทุกกลุ่มประสบการณ์	3.81	.65	4.04	.63	3.83	.67	3.89	.65
30.จัดศูนย์วิชาการประจำโรงเรียนเพื่อบริการทางวิชาการ								
วิชาการ	3.81	.91	3.86	.65	3.74	.59	3.78	.66
31.เชิญผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้								
ความรู้	3.63	.71	3.61	.56	3.75	.58	3.69	.60
32.ใช้เทคนิคการบริหารงานแบบให้คณะครูมีส่วนร่วม								
ร่วม	3.56	.62	3.96	.50	3.87	.55	3.85	.56
33.จัดกิจกรรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้								
นำหลักสูตรไปใช้	3.88	.61	3.96	.42	3.92	.58	3.93	.54
34.จัดประชุมวางแผนเตรียมการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ								
เป็นระบบ	4.25	.57	3.93	.53	3.92	.58	3.98	.57
เฉลี่ยรวม	3.82	.53	3.89	.33	3.83	.46	3.85	.43

จากตารางที่ 4.7 พบว่าสุขภาพองค์การ โรงเรียนด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับ สมบูรณ์ดี ($\bar{X}=3.85$, S.D. =.43) เมื่อพิจารณาตามประเภทการจัดการศึกษาพบว่า มีสุขภาพสมบูรณ์ดีตามลำดับคือ ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ($\bar{X}=3.89$, S.D.=.33) ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ($\bar{X}=3.83$, S.D.=.46) ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ($\bar{X}=3.82$, S.D.=.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับสมบูรณ์ดีทุกข้อๆที่มีค่าเฉลี่ยสุขภาพสมบูรณ์ดีสามลำดับแรกคือ ข้อ 34. จัดประชุมวางแผนเตรียมการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=3.98$, S.D.=.57) ข้อ 33. จัดกิจกรรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X}=3.93$, S.D.=.54) ข้อ 29. สนับสนุนให้ใช้สื่อที่สนับสนุนที่ทันสมัยประกอบการสอนและครบทุกกลุ่มประสบการณ์ ($\bar{X}=3.8$, S.D.=.65) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสุขภาพสมบูรณ์ดีลำดับสุดท้าย คือข้อ 31. เชิญผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ ($\bar{X}=3.69$, S.D.=.60)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การ ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา

มิติสุขภาพองค์การ	ประเภทการจัดการศึกษา							
	อนุบาล-ป.6		อนุบาล-ม.3		อนุบาล-ม.6		โดยรวม	
	N=16		N=28		N=53		N=97	
ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
35. จัดตกแต่งบรรยากาศในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน	4.31	.47	4.11	.49	3.96	.61	4.06	.57
36. จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนแต่ละกลุ่มประสบการณ์	4.13	.71	3.96	.50	3.91	.52	3.96	.55
37. มีการตรวจสอบและประเมินผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละภาคเรียนอย่างเป็นระบบ	4.31	.60	4.07	.46	4.04	.55	4.09	.54
38. สนับสนุนให้ครูสร้างสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง	4.25	.68	4.07	.46	3.81	.59	3.96	.59
39. มีเอกสารการเรียนพร้อมสื่อพื่อเพียงกับความ ต้องการ	4.00	.89	3.89	.41	3.92	.58	3.93	.59
40. โรงเรียนตั้งเกณฑ์มาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไว้สูง	4.00	.63	4.04	.33	3.96	.47	3.99	.46
เฉลี่ยรวม	4.16	.49	4.02	.29	3.93	.35	3.99	.37

จากตารางที่ 4.8 พบว่าสุขภาพองค์การ โรงเรียน ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับสมบูรณดี ($\bar{X}=3.99$, $S.D.=.37$) เมื่อพิจารณาตามประเภทการจัดการศึกษา พบว่ามีสุขภาพองค์การสมบูรณดีตามลำดับคือ ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ($\bar{X}=4.16$, $S.D.=.49$) ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ($\bar{X}=4.02$, $S.D.=.29$) และระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ($\bar{X}=3.93$, $S.D.=.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสุขภาพองค์การสมบูรณดีทุกข้อๆที่มีสุขภาพองค์การสมบูรณดีสามลำดับแรกคือข้อ 37. มีการตรวจสอบและประเมินผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละภาคเรียนอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=4.09$, $S.D.=.54$) ข้อ35.จัดตกแต่งบรรยากาศในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.06$, $S.D.=.57$) 40. โรงเรียนตั้งเกณฑ์มาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไว้สูง ($\bar{X}=3.99$, $S.D.=.46$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสุขภาพองค์การสมบูรณดีลำดับสุดท้าย คือข้อ39.มีเอกสารการเรียนพร้อมสื่อพอเพียงกับความต้องการ ($\bar{X}=3.93$, $S.D.=.59$)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสุขภาพองค์การ ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา

มิติสุขภาพองค์การ	ประเภทการจัดการศึกษา							
	อนุบาล-ป.6		อนุบาล-ม.3		อนุบาล-ม.6		โดยรวม	
	N=16		N=28		N=53		N=97	
ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
41.พึงพอใจกับงานที่ได้รับมอบหมาย	4.06	.44	4.25	.58	4.02	.41	4.09	.48
42.ได้รับการยอมรับจากเพื่อนครูและนักเรียน								
ตลอดจนบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน	3.94	.57	4.11	.49	3.96	.43	4.00	.47
43.มีโอกาสดำเนินงานในหน้าที่การงาน	3.94	.57	4.21	.49	3.94	.63	4.02	.59
44.ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน	3.88	.71	4.25	.44	3.94	.69	4.02	.64
45.พูดคุยกับผู้บริหารโรงเรียนด้วยความสบายใจ	3.50	.89	4.07	.66	3.83	.67	3.85	.72
เฉลี่ยรวม	3.86	.48	4.17	.37	3.94	.42	3.99	.42

จากตารางที่ 4.9 พบว่าสุขภาพองค์การ โรงเรียน ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับสมบูรณดี ($\bar{X}=3.99$, $S.D.=.42$) เมื่อพิจารณาตามประเภทการจัดการศึกษา พบว่ามี

สุขภาพองค์การสมบูรณ์ดีตามลำดับคือ ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ($\bar{X}=4.17$,S.D.=.37) ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ($\bar{X}=3.94$,S.D.=.42) และระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ($\bar{X}=3.86$,S.D.=.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับสมบูรณ์ดีทุกข้อๆที่มีค่าเฉลี่ยสุขภาพสมบูรณ์ดีสามลำดับแรกคือข้อ 41. ฟังพोजกับงานที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X}=4.09$, S.D.=.48) ข้อ43. มีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน($\bar{X}=4.02$,S.D.=.59) ข้อ44.ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน($\bar{X}=4.02$,S.D.=.64) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสุขภาพองค์การสมบูรณ์ดีลำดับสุดท้ายคือข้อ 45.พูดคุยกับผู้บริหารโรงเรียนด้วยความสบายใจ ($\bar{X}=3.85$, S.D.=.72)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ สุขภาพองค์การด้านการจัดกิจกรรม สนับสนุนการเรียนการสอน จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา

มิติสุขภาพองค์การ	ประเภทการจัดการศึกษา							
	อนุบาล-ป.6		อนุบาล-ม.3		อนุบาล-ม.6		โดยรวม	
ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน	N=16		N=28		N=53		N=97	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
46.จัดโครงการสหกรณ์ในโรงเรียน	3.94	.77	3.71	.81	3.30	1.03	3.53	.95
47.จัดโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	4.25	.68	4.18	.67	4.04	.70	4.11	.69
48.จัดโครงการอาหารกลางวันและอาหารเสริม(นม) ในโรงเรียน	4.31	.60	4.32	.61	4.17	.58	4.24	.59
49.จัดโครงการรณรงค์เพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อม	4.06	.57	4.00	.72	3.94	.63	3.98	.64
50.จัดโครงการรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์/ยาเสพติด	3.94	.77	4.18	.47	4.08	.64	4.08	.62
เฉลี่ยรวม	4.00	.53	4.07	.47	3.90	.44	3.98	.47

จากตารางที่ 4.10 พบว่าสุขภาพองค์การโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับสมบูรณ์ดี ($\bar{X}=3.98$, S.D.=.47) เมื่อพิจารณาตามประเภทการจัดการศึกษา พบว่ามีสุขภาพองค์การสมบูรณ์ดีตามลำดับคือ ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ($\bar{X}=4.07$,S.D.=.47) ระดับอนุบาลถึงประถมปีที่ 6 ($\bar{X}=4.00$,S.D.=.53) และระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ($\bar{X}=3.90$,S.D.=.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับสมบูรณ์ดีทุกข้อๆที่มีค่าเฉลี่ยสุขภาพองค์การสมบูรณ์ดีสามลำดับแรกคือข้อ 48.จัดโครงการอาหารกลางวันและ

อาหารเสริม(นม)ในโรงเรียน ($\bar{X}=4.24, S.D.=.59$) ข้อ47.จัดโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ($\bar{X}=4.11, S.D.=.69$) ข้อ50.จัดโครงการรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์/ยาเสพติด ($\bar{X}=4.08, S.D.=.62$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสุขภาพองค์การสมบูรณ์ดีลำดับสุดท้ายคือข้อ 46.จัดโครงการสหกรณ์ในโรงเรียน ($\bar{X}=3.53, S.D.=.95$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสุขภาพองค์การโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ตามประเภทการจัดการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบสุขภาพองค์การโรงเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิเคราะห์ เปรียบเทียบปรากฏตามตารางที่ 4.11 – 4.14

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสุขภาพองค์การ โรงเรียน

มิติสุขภาพองค์การ	ประเภทการจัดการศึกษา						ค่า F	ค่า P
	อนุบาล-ป.6		อนุบาล-ม.3		อนุบาล-ม.6			
	N=16	N=28	N=28	N=28	N=53	N=53		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการกำหนดเป้าหมาย	4.15	.38	4.06	.49	4.01	.42	.64	.52
2. ด้านบูรณาภาพของสถาบัน	4.08	.41	4.12	.31	3.91	.45	2.86	.06
3. ด้านการติดต่อสื่อสาร	4.01	.45	4.33	.45	3.98	.53	4.64	.01*
4. ด้านภาวะผู้นำอันที่เพื่อนร่วมงาน	3.91	.39	4.10	.41	3.93	.49	1.54	.21
5. ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ	3.82	.53	3.89	.33	3.83	.46	.17	.84
6. ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ	4.16	.49	4.02	.29	3.93	.35	2.59	.08
7. ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	3.86	.48	4.17	.37	3.94	.40	4.14	.01*
8. ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุน								
การเรียนการสอน	4.10	.53	4.07	.47	3.90	.44	1.77	.17
เฉลี่ยรวม	4.01	.34	4.12	.28	3.93	.34	2.62	.07

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.3 เมื่อเปรียบเทียบสุขภาพองค์การโรงเรียน ตามประเภทการจัดการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกันโดยมีค่าเฉลี่ยสุขภาพองค์ การอยู่ในระดับสมบูรณ์ดีตามลำดับดังนี้ คือประเภทการจัดการศึกษาระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ($\bar{X} = 4.12$,S.D =.28) ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาศึกษาปีที่ 6 ($\bar{X} = 4.01$,S.D =.34) และระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาศึกษาปีที่ 6 ($\bar{X} = 3.93$,S.D =.34) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการติดต่อสื่อสารและด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเกี่ยวกับมิติสุขภาพองค์การโรงเรียน จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษาโดยรวมและรายด้าน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านเป้าหมาย					
ระหว่างกลุ่ม	.249	2	.12	.64	.52
ภายในกลุ่ม	18.17	94	.19		
รวม	18.41	96			
ด้านบุรณภาพของสถาบัน					
ระหว่างกลุ่ม	.97	2	.48	2.86	.06
ภายในกลุ่ม	15.98	94	.17		
รวม	16.95	96			
ด้านการติดต่อสื่อสาร					
ระหว่างกลุ่ม	2.33	2	1.16	4.64	.01*
ภายในกลุ่ม	23.59	94	.25		
รวม	25.92	96			
ด้านภาวะผู้นำนักเพื่อนร่วมงาน					
ระหว่างกลุ่ม	.64	2	.32	1.54	.21
ภายในกลุ่ม	19.67	94	.20		
รวม	20.31	96			

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ					
ระหว่างกลุ่ม	.06	2	.03	.17	.84
ภายในกลุ่ม	18.42	94	.19		
รวม	18.49	96			
ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ					
ระหว่างกลุ่มประเภทการจัดการศึกษา	.69	2	.34	2.59	.08
ภายในกลุ่มประเภทการจัดการศึกษา	12.50	94	.13		
รวม	13.19	96			
ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน					
ระหว่างกลุ่ม	1.38	2	.69	4.14	.01*
ภายในกลุ่ม	15.73	94	.16		
รวม	17.11	96			
ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	.79	2	.39	1.77	.17
ภายในกลุ่ม	20.87	94	.22		
รวม	21.66	96			
โดยรวม					
ระหว่างกลุ่มโดยรวม	.52	2	.26	2.62	.07
ภายในกลุ่มโดยรวม	9.35	94	.10		
รวม	9.88	96			

*P ≤ .05

จากตารางที่ 4.12 เมื่อเปรียบเทียบสภาพองค์กรโรงเรียนตามประเภทการจัดการศึกษาพบว่าในภาพไม่แตกต่างกัน และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการกำหนดเป้าหมาย ด้านคุณภาพของสถาบัน ด้านภาวะผู้นำอันที่เพื่อนร่วมงาน ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการติดต่อสื่อสารและด้านขวัญในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จึง

ทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มกับค่าความแตกต่างวิกฤตโดยวิธีของ เซฟเฟ ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 4.13 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้านการติดต่อสื่อสาร ตามประเภทการจัดการศึกษา

ประเภทการจัดการศึกษา	\bar{X}	ความแตกต่างระหว่าง \bar{X}		
		4.01	4.33	3.98
ระดับชั้นอนุบาล ถึง ประถมศึกษาปีที่6	4.01		.32	.02
ระดับชั้นอนุบาล ถึง มัธยมศึกษาปีที่3	4.33			.34*
ระดับชั้นอนุบาล ถึง มัธยมศึกษาปีที่6	3.98			

จากตารางที่ 4.13 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามประเภทการจัดการศึกษา ด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่าประเภทการศึกษาระดับชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นอนุบาล ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นๆไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้านขวัญใจในการปฏิบัติงาน ตามประเภทการจัดการศึกษา

ประเภทการจัดการศึกษา	\bar{X}	ความแตกต่างระหว่าง \bar{X}		
		3.86	4.17	3.94
ระดับชั้นอนุบาล ถึง ประถมศึกษาปีที่6	3.86		.31	.07
ระดับชั้นอนุบาล ถึง มัธยมศึกษาปีที่3	4.17			.23*
ระดับชั้นอนุบาล ถึง มัธยมศึกษาปีที่6	3.94			

จากตารางที่ 4.14 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามประเภทการจัดการศึกษา ด้านขวัญใจในการปฏิบัติงาน พบว่า ประเภทการจัดการศึกษาระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่3 และ ระดับชั้นอนุบาล ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นๆไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยสรุปการวิจัย อภิปรายผลและเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. สรุปการวิจัย
 - 1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
 - 1.2 วิธีดำเนินการวิจัย
 - 1.3 ผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.1.1 เพื่อศึกษาระดับสภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์
- 1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากร ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 3 โรงเรียน ครู 131 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จาก 3 โรงเรียน นำมากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 97 คน การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มอย่างง่าย

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์เกี่ยวกับสถานะการปฏิบัติงานในโรงเรียน

แบบสอบถามมี 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการพิจารณาระดับการปฏิบัติงานในโรงเรียนตามมิติ 8 ด้าน แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ

เครื่องมือนี้ ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้กับครู จำนวน 30 คนที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง และนำไปหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้เท่ากับ .97

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ไปถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดเทศบาลทั้ง 3 โรงเรียนเพื่อขอเก็บข้อมูล และมอบหมายให้ตัวแทนเป็นผู้เก็บข้อมูลแบบสอบถาม ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 97 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ

1.3 ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า

1.3.1 สุขภาพองค์การโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับสมบูรณดี เมื่อพิจารณาตามประเภทการจัดการศึกษา คือ ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏว่ามีสุขภาพองค์การอยู่ในระดับสมบูรณดี ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน

1.3.2 ผลการเปรียบเทียบสุขภาพองค์การโรงเรียนจำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา คือระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่ามีสุขภาพองค์การโดยรวมไม่แตกต่างกัน โดยมีสุขภาพองค์การอยู่ในระดับสมบูรณดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดต่อสื่อสารและด้านขวัญในการปฏิบัติงาน โรงเรียนประเภทจัดการศึกษาระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 กับโรงเรียนประเภท

จัดการศึกษาระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสภาพองค์การแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง สภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 สภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาล เมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับสมบูรณ์ดี อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ มีความพร้อมในการปฏิบัติงานตามภารกิจ ทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ด้านการกำหนดเป้าหมาย ด้านบุรณภาพของสถาบัน ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านภาวะผู้นำฉันท์เพื่อนร่วมงาน ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งได้รับการพัฒนาปรับปรุงศักยภาพของโรงเรียนมาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับวรรณิ โรจนพร (2544 : 27) ได้ให้ความหมายสภาพองค์การ หมายถึง สภาพของสถานศึกษาที่มีความสมบูรณ์ และมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามภารกิจและความรับผิดชอบของสถานศึกษา มีศักยภาพในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงใดๆ สามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีความมั่นคงในหน่วยงาน มีความสามารถที่จะพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน

2.2 สภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาล เมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ด้านการกำหนดเป้าหมายโดยรวม อยู่ในระดับสมบูรณ์ดี อาจเนื่องจากโรงเรียนได้ สนับสนุนและส่งเสริมให้ครู ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาและหลักสูตร มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน สอดคล้องกับ พรณี สุวดี (2537 : 62) ได้กล่าวสรุปว่า เป้าหมายที่ดีควรมาจากความต้องการร่วมกัน มีความเหมาะสม ชัดเจนเป็นไปได้อย่างมีเหตุผลอันดีให้แก่สมาชิกขององค์การและการบริหารองค์การจะมี ประสิทธิภาพมากเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับการหาหนทางทำให้เป้าหมายของบุคคลสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การให้มีความขัดแย้งกันน้อยที่สุด

2.3 สภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ด้าน บุรณภาพของสถาบัน โดยรวม อยู่ในระดับสมบูรณ์ดี ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์มีความเป็นอิสระในการบริหารโรงเรียน ตระหนักถึงความสำคัญในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครู กับนักเรียน ผู้ปกครอง หรือชุมชนที่ต้องได้รับการแก้ไขและเมื่อมีการแก้ไขแล้วได้ทำการเผยแพร่ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องรับทราบ ทำให้โรงเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

ในชุมชนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับชานาญ ทัดมาลี (2542 : 27) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถาบันทางการศึกษา ต้องมีอิสระในการดำเนินงาน มีความสามารถในการปรับตัว การแก้ปัญหาและการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน คือ โรงเรียนต้องสร้างบูรณาภาพของสถาบันให้เกิดขึ้น เพื่อทำหน้าที่บูรณาการตามหน้าที่ของระบบสังคมในระดับสถาบัน

2.4 สุขภาพองค์การโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ด้านการติดต่อสื่อสาร โดยรวม อยู่ในระดับสมบูรณ์ดี อาจเนื่องจากโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ตระหนักและเห็นความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการชี้แจง การแจ้งข้อมูลข่าวสาร โดยผ่านสื่อประเภทเอกสาร จดหมาย และการพูดหน้าเสาธง เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบอย่างทั่วถึง และเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับ ประมะ สตะเวทิน (2527: 13-14 อ้างถึงใน ชวรัตน์ ใจชัย และนรา สมประสงค์, 2536 :8) ที่กล่าวว่า การติดต่อสื่อสาร คือกระบวนการถ่ายทอดสารจากฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้ส่งสาร ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้รับสาร โดยผ่านสื่อ

2.5 สุขภาพองค์การโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ด้านภาวะผู้นำชั้นที่เพื่อนร่วมงาน โดยรวมอยู่ในระดับสมบูรณ์ดี ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียน ให้ความสำคัญเป็นกันเองกับเพื่อนร่วมงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับงานของโรงเรียน มีการสั่งงานเป็นลายลักษณ์อักษร โดยการประชุมชี้แจง ทำให้ผู้ร่วมงานให้ความร่วมมือปฏิบัติงานตามที่มอบหมาย สอดคล้องกับ นคร แสงนิล (2545 : 27) กล่าวถึงภาวะผู้นำทางการศึกษาว่า หมายถึงกระบวนการของผู้นำที่จะใช้ศิลปะและอิทธิพลต่อผู้ตามให้ปฏิบัติงานที่ต้องการด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ และสอดคล้องกับ ชานาญ ทัดมาลี (2542 : 1) กล่าวว่า ภาวะผู้นำชั้นที่เพื่อนร่วมงานเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่มุ่งเน้นการสร้างคนและสร้างงานให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เป็นเครื่องมือสื่อที่จะบอกได้ว่า การบริหารโรงเรียนจะบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

2.6 สุขภาพองค์การโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยรวม อยู่ในระดับสมบูรณ์ดี อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนและส่งเสริมเกี่ยวกับเรื่องวิชาการ เรื่องสื่อทัศนูปกรณ์ที่มีความทันสมัย การจัดกิจกรรมพัฒนาความรู้ และให้ความสำคัญ ในเรื่องการจัดประชุมวางแผนเตรียมการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้โรงเรียน มีคุณภาพ สอดคล้องกับกรีนฟิลด์ (Greenfield : 1983 อ้างถึงใน ชานาญ ทัดมาลี, 2542 :23) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเป็นผู้นำทางวิชาการนั้น เป็นการกระทำอย่างตั้งใจที่มีจุดมุ่งหมายจะพัฒนาสภาพการทำงานที่น่าพอใจและมีประสิทธิภาพของครู รวมทั้งสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่น่าพอใจ และมีประสิทธิภาพต่อนักเรียน และในทางปฏิบัติ

ทรงศักดิ์ ศรีภาพสินธุ์ (2517 : 7) ให้ความสำคัญการบริหารงานวิชาการไว้ว่าผู้บริหารควรกระจายอำนาจให้ผู้ทำหน้าที่วิชาการทำงานได้เต็มที่ เพื่อสนับสนุนให้เกิดความรู้และวิธีการใหม่ที่ได้ผลกว่า

2.7 สุขภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับสมบูรณ์ดี อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียน ให้ความสำคัญ กับนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม ส่งเสริมให้ครูพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่กระตุ้นความต้องการด้านการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนได้ตั้งมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไว้ เพื่อประเมินคุณภาพของนักเรียน เพื่อใช้ประเมินการการสอนของครู สอดคล้องกับ รัตนา กาญจนพันธ์ (เอกสารประกอบการบรรยายการบริหารการศึกษา , 2549 : 88) ได้กล่าวว่าการจะตรวจสอบสถานศึกษาใดที่ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารวิชาการ สามารถดูได้จากสิ่งต่อไปนี้ 1) มีขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน 2) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และแนวคิดใหม่ๆ ในการพัฒนา 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูตระหนักร่วมกันพัฒนางานวิชาการอย่างจริงจัง 4) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถนำปรัชญาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติตามโครงการต่างๆ ได้อย่างดีเยี่ยม 5) ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.8 สุขภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับสมบูรณ์ดี อาจเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนตระหนักดีว่าการทำงานให้ได้ผลดีต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานทุกระดับ ยอมรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกับครูและนักเรียน ส่งผลให้ผู้ร่วมงานเกิดความสบายใจ สอดคล้องกับ กู๊ด (Good, 1973 อ้างถึงใน ชำนาญ ทัดมาลี , 2542 : 22) กล่าวว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู คือ ทศนคติหรือความรู้สึกร่วมกันเกี่ยวกับหน้าที่ ความรับผิดชอบ เป้าหมาย ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานรวมทั้งสภาพแวดล้อมทางด้านจิตใจของครูที่มีต่องานซึ่งอาจได้รับอิทธิพลจากรายได้ จากการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและ การบริหาร เป็นต้น ในเรื่องนี้ สุขเมธ เดียวอิสเรศ (2529 อ้างถึงใน ประทีป สังข์แก้ว , 2542) กล่าวว่า วิถีการที่ผู้บริหารโรงเรียนจะทำให้ครูในโรงเรียนมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมากขึ้นนั้น ผู้บริหารจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูและบุคลากรในโรงเรียน และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนสามารถเป็นเครื่องชี้วัดให้เห็นถึงระดับขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู และส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารของโรงเรียนอีกด้วย

2.9 สุขภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับสมบูรณ์ดี อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารโรงเรียน เข้าใจดีว่าสุขอนามัยและโภชนาการของนักเรียน จะนำไปสู่การพัฒนาสมอง สถิติปัญญา จึงได้ส่งเสริมกิจกรรมโครงการต่างๆ ที่สามารถเพิ่มพูนทักษะในด้านต่างๆ เช่น การจัดโครงการ

อาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) เพื่อพัฒนาสุขภาพร่างกาย และสติปัญญา สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : อ้างถึงในประทีป สังข์แก้ว , 2542 : 24) ได้กำหนดมาตรฐานการจัดกิจกรรมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย 1) การจัดกิจกรรมทางวิชาการ บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย โภชนาการ และกิจกรรมช่วยเหลือ นักเรียนอย่างทั่วถึงและเหมาะสม 2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3) จัดแหล่งความรู้ สื่อ เทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนการสอน 4) จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้

2.10 เมื่อเปรียบเทียบ สุขภาพองค์การด้านการติดต่อสื่อสาร ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับการประชุมชี้แจงไม่ชัดเจน ได้รับข้อมูลโดยผ่านการพูดสนทนา ก่อนที่จะมีการส่งเอกสารชี้แจง ทำให้ข้อมูลที่ส่ง ออกมาขาดความถูกต้อง ชัดเจน แสดงให้เห็นว่าการติดต่อสื่อสารมีความสำคัญทุกขั้นตอน จะเกิดความผิดพลาดจากขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งไม่ได้ เมื่อมีการสื่อสารระหว่างโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ ที่จัดการศึกษาต่างระดับกัน อาจส่งผลให้เกิดปัญหาจากความเข้าใจที่ไม่เหมื อนกันขึ้นได้ สอดคล้องกับ ประมว สตะเวทิน (2527: 13-14 อ้างถึงในชวรัตน์ เชิดชัย และนรา สมประสงค์, 2536 :8) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสาร คือกระบวนการถ่ายทอดสารจากฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้ส่งสาร ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้รับสาร โดยผ่านสื่อ

2.11 เมื่อเปรียบเทียบสุขภาพองค์การด้านขวัญในการปฏิบัติงานของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับที่แตกต่างกัน ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารย่อมแตกต่างกัน โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่าผู้บริหารมีภารกิจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับหน้าที่การงานมาก อาจส่งผลให้การบริหารเวลาไม่ลงตัว กับความต้องการของเพื่อนร่วมงานที่ต้องการคำแนะนำ ปรีกษา และขอความร่วมมือในการแก้ปัญหา ส่งผลให้ขวัญและกำลังใจไม่เต็มที่เท่าที่ควร ส่วนประเภทการจัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าภารกิจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับหน้าที่และการบริหารเวลามีความสะดวกในการเข้าพบมากกว่า ส่งผลให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่เพื่อนร่วมงานอาจจะมากกว่า จึงส่งผลให้โรงเรียนที่จัดการศึกษาต่างระดับกันมีความแตกต่างกันในด้านขวัญและกำลังใจ สอดคล้องกับ อำนวย ศรีอนันต์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องสุขภาพองค์การโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง มีความแตกต่างกันด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เช่นเดียวกัน

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาสภาพองค์กร โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.1.1 จากผลการวิจัย พบว่าโรงเรียนที่จัดการศึกษาทั้งสามประเภท คือระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีสภาพองค์กรด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับสมบูรณ์ดี แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ามิติด้านอื่น ๆ ทุกด้าน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนทั้งสามประเภทให้สามารถใช้ภาวะผู้นำ ใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการให้มีความเป็นผู้นำทางวิชาการมากยิ่งขึ้น เนื่องจากงานวิชาการมีความสำคัญและเป็นภารกิจหลักในการบริหารการศึกษา

3.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประเภทจัดการศึกษาระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 มีสภาพองค์กรด้านขวัญในการปฏิบัติงาน ข้อยุคคุยกับผู้บริหารด้วยความสบายใจ อยู่ในระดับสมบูรณ์ปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรสร้างความเข้าใจกับครู ใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

3.1.3 จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนประเภทจัดการศึกษาระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีสภาพองค์กรด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน ข้อจัดโครงการสหกรณ์ในโรงเรียน อยู่ในระดับสมบูรณ์ปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการจัดโครงการสหกรณ์ในโรงเรียนอย่างจริงจัง ส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง สนับสนุนการร่วมคิดร่วมทำและร่วมรับผิดชอบในระบบกลุ่ม สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปปรับใช้ได้กับสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของสภาพองค์กรด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการของโรงเรียนประเภทระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือด้านการติดต่อสื่อสารและด้านขวัญในการปฏิบัติงานของในโรงเรียน ที่จัดการศึกษาระดับ ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6

3.2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพองค์กร โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นกับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่จัดการศึกษาประเภทเดียวกัน หรือระหว่างโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นที่จัดการศึกษาประเภทเดียวกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กุศล จิตเที่ยง (2542) “สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดตรัง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- กริช สืบสนธิ์ (2538) *วัฒนธรรมและพฤติกรรมสื่อสารในองค์กร* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กรมการปกครอง (2549) *แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อาสาธาภิบาลดินแดน
- _____. (2549) *แผนการพัฒนาศึกษาท้องถิ่น ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2549- 2551)* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์อาสาธาภิบาลดินแดน
- _____. (2544) *แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะ 15 ปี
(พ.ศ. 2545-2549)* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อาสาธาภิบาลดินแดน
- ชำนาญ ทัดมาลี (2542) “สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 1” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชวรัตน์ เชิดชัย และนรา สมประสงค์ (2523) “การติดต่อสื่อสาร” ใน *ประมวลสาระชุกวิชา
ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา* หน้าที่ 9 หน้า -96 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2547) “ทฤษฎีระบบ” ใน *ประมวลสาระชุกวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติใน
การบริหารการศึกษา* หน้าที่ 3 หน้า 132-188 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ธงชัย สันติวงษ์ (2519) *องค์กรและการบริหาร* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร
ไทยวัฒนาพานิช
- _____. (2536) *องค์กรและการบริหาร* พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- ธีระ รุณเจริญ (2546) *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 3 สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง
นคร แสงนิล (2545) “สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บุญชม ศรีสะอาด (2543) *การวิจัยเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น

- ประทีป สังข์แก้ว (2545) “สุขภาพองค์การโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในเขตพื้นที่การศึกษา 1
จังหวัดนนทบุรี” รายงานการศึกษาค้นคว้า ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พิทยา หาญพรหม (2543) “สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมในจังหวัดนครราชสีมา”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พรรณี สุวดี (2537) “การวิเคราะห์สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา” วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ภรณ์ สีนานูเคราะห์ (2539) *องค์กรและการจัดการ* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2546) *ภาวะผู้นำและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารการศึกษา*
- รัตนา กาญจนพันธ์ (2549) *เอกสารประกอบการบรรยายการบริหารการศึกษา*
- วรรณิ หิรัญญากร (2546) “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
กับสุขภาพองค์การ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
- วิจิตร ศรีสะอ้าน (2544) *สมาคมวิจัยสถาบันและพัฒนาอุดมศึกษา*
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2542) “ภาวะผู้นำ” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการ
บริหารการศึกษา* หน่วยที่ 3 หน้า 5-11 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- อำนวยการ ศรีอนันต์ (2545) “สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อุทัย บุญประเสริฐ และ จิราภรณ์ จันทร์สุพัฒน์ (2545) *ภารกิจโครงสร้าง และอัตรากำลังของ
สถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*
กรุงเทพมหานคร พี.วี.ซี. คอมมิวนิเคชั่น
- _____. (2539) *การติดต่อสื่อสารในองค์กรและการบริหาร* กรุงเทพมหานคร ศรีมงคล การพิมพ์
- อรุณ รักธรรม (2547) “ทฤษฎีองค์การ” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการ
บริหารการศึกษา* หน่วยที่ 2 หน้า 51-62 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสุขภาพองค์การ โรงเรียน
ค่าความเที่ยงแบบสอบถามเพื่อการวิจัยสุขภาพองค์การ โรงเรียน

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
สุขภาพองค์การโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์
จังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์
2. แบบสอบถามมี 2 ตอน
ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน จำนวน 50 ข้อ
3. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ และตรงกับความเป็นจริง
4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม
5. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์โดยตรงที่จะนำไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาสุขภาพองค์การของโรงเรียนให้สมบูรณ์ มียิ่งขึ้น

**** ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ ****

ตอนที่ 1

สถานภาพครูปฏิบัติการสอนผู้ตอบแบบสอบถามและสถานภาพโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

<p>1. เพศ ☐ ชาย
☐ หญิง</p>	<p>2. อายุ ☐ ต่ำกว่า 30 ปี
☐ 30 - 40 ปี
☐ 41 ขึ้นไป</p>
<p>3. อายุราชการ ☐ น้อยกว่า 5 ปี
☐ 5 - 10 ปี
☐ 11 - 15 ปี
☐ มากกว่า 15 ปี</p>	<p>4. เวลาปฏิบัติการสอนที่โรงเรียนนี้ ☐ น้อยกว่า 5 ปี
☐ 5 - 10 ปี
☐ 11-15 ปี
☐ มากกว่า 15 ปี</p>
5. ประเภทการจัดการจัดการศึกษาของโรงเรียน
- จัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาล ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6
 - จัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาล ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3
 - จัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาล ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2

การพิจารณาสถานะการปฏิบัติงานในโรงเรียน

- คำชี้แจง** โปรดอ่านรายการสถานะการปฏิบัติงานต่อไปนี้แล้วพิจารณาตัดสินว่า โรงเรียนของท่านมีสถานะการปฏิบัติงานดังกล่าวมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติงาน ตามความเป็นจริงเพียงช่องเดียว คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด หรือไม่ปรากฏ

ข้อที่	รายการสถานะการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยมาก	ไม่ปรากฏ
	ด้านการกำหนดเป้าหมาย ท่านคิดว่าโรงเรียนของท่านได้มีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนในลักษณะต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
1	เขียนไว้ชัดเจนในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน					
2	คณะกรรมการมีส่วนร่วมเพื่อกำหนดปรัชญาของโรงเรียน					
3	สอดคล้องกับนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาและหลักสูตรของกรมต้นสังกัด					
4	นำมาสู่การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ					
5	แจ้งคณะกรรมการนักเรียนได้รับรู้และเข้าใจตรงกัน					
6	ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนทราบ					
	ด้านบูรณาภาพของสถาบัน ท่านคิดว่าโรงเรียนของท่านได้มีการปฏิบัติงานด้านบูรณาภาพของสถาบันที่แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีอิสระในการบริหารงานและการปรับตัวตลอดจนแก้ปัญหาความสัมพันธ์กับชุมชนในลักษณะต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
7	มีอิสระในการขยายโอกาสทางการเรียนรู้แก่ชุมชน					
8	มีอิสระในการตอบสนองความต้องการของชุมชน					
9	ให้คณะกรรมการและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน					

ข้อที่	รายการสถานะการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยมาก	ไม่ปรากฏ
10	ได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน องค์กรส่วนท้องถิ่น					
11	ได้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน					
12	เผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ					
13	สามารถปรับตัวให้ทันต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในชุมชน					
	ด้านการติดต่อสื่อสาร ท่านคิดว่าโรงเรียนของท่านได้มีการปฏิบัติงานด้านการติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียนในลักษณะต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
14	มีการประชุมชี้แจงอย่างเป็นทางการเพื่อรับทราบข้อมูล					
15	มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องชัดเจน					
16	มีการส่งข่าวสารให้ครูทุกคนทราบอย่างทั่วถึง					
17	ได้รับข้อมูลความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนด้วยการพูดคุยสนทนาระหว่างครูด้วยกัน					
18	ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารมาตามสายงานบังคับบัญชา					
	ด้านภาวะผู้นำฉันท์เพื่อนร่วมงาน ท่านคิดว่าผู้บริหารโรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติงานที่แสดงถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำฉันท์เพื่อนร่วมงานกับคณะครูในโรงเรียนในลักษณะต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
19	ให้ความเป็นมิตรสนิทสนม เป็นกันเองไม่ถือตัว					

ข้อที่	รายการสถานะการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยมาก	ไม่ปรากฏ
20	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน					
21	สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานก้าวหน้าในตำแหน่งและหน้าที่					
22	ดูแลเอาใจใส่สวัสดิภาพของผู้ร่วมงาน					
23	ให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานของโรงเรียน					
24	ช่วยเหลือเกื้อกูลในกิจกรรมของโรงเรียน					
25	ดูแลและตรวจสอบการดำเนินการตามขอบข่ายที่จะต้องปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ					
26	ปฏิบัติตนให้ครูยอมรับ ศรัทธา และไว้วางใจ					
27	รู้จักแยกแยะเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว					
28	ให้คณะครูรับทราบข่าวสาร คำสั่ง และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานล่วงหน้า โดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร					
	ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ ท่านคิดว่าผู้บริหารโรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติงานในฐานะของผู้นำทางวิชาการให้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการในลักษณะต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
29	สนับสนุนให้ใช้สื่อที่สมบูรณ์แบบที่ทันสมัยประกอบการสอนและครบทุกกลุ่มประสบการณ์					
30	จัดศูนย์วิชาการประจำโรงเรียนเพื่อบริการทางวิชาการ					
31	เชิญผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้					

ข้อที่	รายการสถานะการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยมาก	ไม่ปรากฏ
32	ใช้เทคนิคการบริหารงานแบบให้คณะครูมีส่วนร่วม					
33	จัดกิจกรรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้					
34	จัดประชุมวางแผนเตรียมการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ					
	ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ท่านคิดว่าโรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติงานด้านการมุ่งเน้นวิชาการเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงในลักษณะต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
35	จัดตกแต่งบรรยากาศในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน					
36	จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนแต่ละกลุ่มประสบการณ์					
37	มีการตรวจสอบและประเมินผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละภาคเรียนอย่างเป็นระบบ					
38	สนับสนุนให้ครูสร้างสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง					
39	มีเอกสารการเรียนพร้อมสื่อพื่อเพียงกับความต้องการ					
40	โรงเรียนตั้งเกณฑ์มาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไว้สูง					

ข้อที่	รายการสถานะการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยมาก	ไม่ปรากฏ
	ด้านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ท่านคิดว่าคณะครูในโรงเรียนของท่านมีขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงานในลักษณะต่อไปนี้มาก น้อยเพียงใด					
41	พึงพอใจกับงานที่ได้รับมอบหมาย					
42	ได้รับการยอมรับจากเพื่อนครูและนักเรียน ตลอดจนบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน					
43	มีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน					
44	ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแก้ปัญหาที่เกิด ขึ้นกับนักเรียน					
45	พูดคุยกับผู้บริหารโรงเรียนด้วยความสบายใจ					
	ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน ท่านคิดว่าโรงเรียนของท่านได้มีการปฏิบัติงานด้าน การจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนที่ สำคัญในลักษณะต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
46	จัดโครงการสหกรณ์ในโรงเรียน					
47	จัดโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน					
48	จัดโครงการอาหารกลางวัน และอาหารเสริม (นม) ในโรงเรียน					
49	จัดโครงการรณรงค์เพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อม					
50	จัดโครงการรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์/ยาเสพติด					

ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดคุณภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จำแนกเป็น
รายมิติและทั้งฉบับ

มิติคุณภาพองค์การ	ค่าความเที่ยง
1. ด้านการกำหนดเป้าหมาย	.88
2. ด้านบุรณภาพของสถาบัน	.86
3. ด้านการติดต่อสื่อสาร	.94
4. ด้านภาวะผู้นำฉันทเพื่อนร่วมงาน	.94
5. ด้านการเป็นผู้นำทาง	.89
6. ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ	.88
7. ด้านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน	.76
8. ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน	.84
รวม	.97

ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดคุณภาพองค์การ โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จากงานวิจัยของ
ประทีป สังข์แก้ว (2545) จำแนกเป็นรายมิติและทั้งฉบับ

มิติคุณภาพองค์การ	ค่าความเที่ยง
1. ด้านการกำหนดเป้าหมาย	.69
2. ด้านบุรณภาพของสถาบัน	.96
3. ด้านการติดต่อสื่อสาร	.50
4. ด้านภาวะผู้นำฉันทเพื่อนร่วมงาน	.91
5. ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ	.71
6. ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ	.77
7. ด้านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน	.98
8. ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน	.91
รวม	.92

ภาคผนวก ข

สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ที่ ศธ 0522.16 (บ) / 143

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ ๒1 มีนาคม 2550

เรื่อง ขออนุญาตขอให้ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์

เนื่องด้วย นายกรุณา ไชยสงโท นักศึกษา หลักสูตรบัณฑิตศึกษา แผนกวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้า
อิสระเรื่อง สุขภาพองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก โรงเรียนเทศบาล 1
“สุรินทร์วิทยาคม” โรงเรียนเทศบาล 2 “วิรัชศึกษา” และ โรงเรียนเทศบาล 3 “เทศบาลอนุสรณ์”

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตจากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ดำเนินการเก็บ
ข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวันเวลาและรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะ
ได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวรธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ภาคผนวก ค

โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างและจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 3 แห่ง

ที่	ชื่อโรงเรียน	ประเภทการจัดการศึกษา	ครูทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ตอบแบบสอบถาม
1.	เทศบาล 1 “สุรินทร์วิทยาคม”	อนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6	22	16	16
2.	เทศบาล 2 “วิรัชศึกษา”	อนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3	38	28	28
3.	เทศบาล 3 “เทศบาลอนุสรณ์”	อนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6	71	53	53
รวมทั้งสิ้น			131	97	97

รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

ภาคผนวก ง

แสดงค่าคุณภาพเครื่องมือ

Reliability ด้านการกำหนดเป้าหมาย

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	19.0667	8.2023	.6048	.8748
A2	19.3000	7.3897	.7056	.8594
A3	18.8667	8.1195	.7314	.8582
A4	19.1333	7.7057	.7024	.8596
A5	19.2000	6.8552	.7884	.8447
A6	19.4333	7.9092	.6435	.8691

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 6

Alpha = .8818

Reliability ด้านบุรณภาพของสถาบัน

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
B1	23.9667	8.6540	.3789	.8836
B2	23.7667	7.9092	.7126	.8350
B3	23.4000	8.1793	.6573	.8428
B4	23.7000	8.2172	.6005	.8500
B5	23.7667	7.9782	.6894	.8382
B6	23.7000	7.7345	.6805	.8389
B7	23.7000	7.6655	.7838	.8248

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 7

Alpha = .8645

Reliability ด้านการติดต่อสื่อสาร

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
C1	16.3000	8.5621	.8885	.9276
C2	16.4000	8.0414	.9346	.9190
C3	16.3333	8.6437	.8368	.9372
C4	16.2333	9.4954	.7825	.9461
C5	16.2000	9.2000	.8375	.9372

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .9464

Reliability ด้านภาวะผู้นำฉันท์เพื่อนร่วมงาน

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
D1	35.5000	31.9138	.6506	.9443
D2	35.8000	29.3379	.7587	.9408
D3	35.5333	32.1195	.7051	.9422
D4	35.9667	30.1713	.7256	.9418
D5	35.8667	29.1540	.8385	.9361
D6	35.5333	29.8437	.8977	.9335
D7	35.7333	29.7195	.8419	.9358
D8	35.7333	30.4782	.8623	.9354
D9	35.7667	31.9092	.7668	.9401
D10	35.5667	31.2885	.7213	.9414

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 10

Alpha = .9450

Reliability ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
E1	18.4333	7.8402	.7254	.8760
E2	18.6000	8.4552	.6997	.8785
E3	18.8667	7.7747	.7787	.8660
E4	18.5000	7.9138	.7798	.8656
E5	18.6667	8.9885	.7504	.8756
E6	18.6000	9.0069	.6071	.8917

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 6

Alpha = .8945

Reliability ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
F1	20.2333	7.1506	.6560	.8660
F2	20.3000	6.3552	.7596	.8478
F3	20.2667	6.0644	.8300	.8344
F4	20.2333	6.7368	.6447	.8680
F5	20.3333	6.8506	.6999	.8586
F6	20.4667	7.2920	.5550	.8808

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 6

Alpha = .8807

Reliability ด้านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
G1	15.4667	2.7402	.5667	.7237
G2	15.4000	3.0759	.4492	.7623
G3	15.5667	2.3230	.5898	.6993
G4	15.4667	1.9816	.6484	.6759
G5	15.7000	1.9414	.5745	.7200

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .7631

Reliability ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
H1	16.3333	4.5057	.5912	.8320
H2	16.1333	4.1195	.7825	.7760
H3	15.6667	5.6782	.3612	.8761
H4	16.2333	4.3920	.7136	.7970
H5	16.1667	3.9368	.8266	.7615

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .8453

Reliability รวมทั้งฉบับ

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	193.0000	538.2069	.6506	.9767
A2	193.2333	534.4609	.6607	.9767
A3	192.8000	538.1655	.7331	.9766
A4	193.0667	535.7885	.6870	.9766
A5	193.1333	525.9126	.8493	.9762
A6	193.3667	538.5851	.5992	.9769
B1	193.2333	544.6678	.3895	.9774
B2	193.0333	540.0333	.6207	.9768
B3	192.6667	539.9540	.6504	.9768
B4	192.9667	541.5506	.5589	.9770
B5	193.0333	538.2402	.6854	.9767
B6	192.9667	534.3092	.7495	.9765
B7	192.9667	538.3092	.6742	.9767
C1	192.8667	526.6023	.8066	.9763
C2	192.9667	524.1023	.8107	.9763
C3	192.9000	530.8517	.6726	.9767
C4	192.8000	534.7172	.6714	.9767

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
C5	192.7667	533.3575	.6963	.9766
D1	192.7667	535.6333	.6740	.9767
D2	193.0667	524.5471	.7904	.9764
D3	192.8000	539.8897	.6037	.9769
D4	193.2333	532.9437	.6286	.9769
D5	193.1333	525.2920	.8222	.9763
D6	192.8000	528.5103	.8602	.9762
D7	193.0000	528.2759	.8047	.9763
D8	193.0000	532.5517	.7801	.9764
D9	193.0333	537.4126	.7153	.9766
D10	192.8333	532.4885	.7587	.9765
E1	193.0333	530.1713	.7331	.9765
E2	193.2000	533.4759	.7505	.9765
E3	193.4667	529.3609	.7830	.9764
E4	193.1000	530.2310	.7892	.9764
E5	193.2667	539.3747	.7188	.9766
E6	193.2000	538.7862	.6308	.9768
F1	192.8000	540.7172	.6354	.9768
F2	192.8667	534.8092	.7079	.9766
F3	192.8333	530.4195	.8233	.9763
F4	192.8000	539.2690	.5748	.9769
F5	192.9000	540.9897	.5788	.9769
F6	193.0333	538.9299	.6605	.9767
G1	193.0000	550.0690	.4510	.9772

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
G2	192.9333	554.6851	.2565	.9774
G3	193.1000	544.7138	.5220	.9770
G4	193.0000	539.3103	.6128	.9768
G5	193.2333	535.2195	.6837	.9767
H1	193.1333	541.1540	.4893	.9772
H2	192.9333	536.1333	.6623	.9767
H3	192.4667	545.4299	.5164	.9770
H4	193.0333	539.7575	.5766	.9769
H5	192.9667	535.7575	.6511	.9767

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 50

Alpha = .9771

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายกรุณา ไชยสงโท
วัน เดือน ปีเกิด	12 พฤศจิกายน 2497
สถานที่เกิด	อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยครูมหาสารคาม พ.ศ. 2525 นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2542
สถานที่ทำงาน	กองการศึกษา สำนักงานเทศบาลเมืองสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการกองการศึกษา